

MILIEURAMA

MAANDBLAD BOND BETER LEEFMILIEU

AFGIFTEKANTOOR
BRUSSEL X

LUCHTHAVENS IN
VLAANDEREN

BBL EN COPPIETERS-
DE BATSELIER

'T UILEKOT
GEEFT ZICH BLOOT

VLD UIT DE BOCHT

MILIEU OP KAMP

JULI - AUGUSTUS

VERSCHIJNT NIET IN JANUARI EN AUGUSTUS

70 Bf.

MILIEURAMA WORDT GEDRUKT MET INKT OP VEGETALE BASIS

1996/7-8

2 KOMMENTAAR

3-5 OMSLAGVERHAAL
Luchthavens in Vlaanderen: wanneer komt het beleid van de grond?

6 LEDENBLAD
Over zomerkursussen, nieuwe JNM-boeken en de Nationale Natuurbeschermingsdag.

7-9 VERENIGING IN DE KIJKER
't Uilekot geeft zich bloot: de start van een rood-groene guerrilla in Vlaanderen?

10 FLITSSEN
Wat hebben biologische rijstwapels en het nieuwe Bosdekreet met elkaar te maken?

12-13 BELEID
VLD-voorzitter De Croo liet zich nog eens goed gaan en liet zijn partij kongresseren over mobiliteit. Moet kunnen!

14-17 DOSSIER
Coppeliers en De Batselier zien een progressieve krachtenbundeling wel zitten. Maar wat denkt de milieubeweging ervan?

18-19 FRONTLIJN
Legt het Structuurplan Vlaanderen nu ook de verpakkingsindustrie aan banden?

20-22 REKREATIE
BBL reikte opnieuw de Blauwe Vlaggen uit. Voor terrasjes op het strand?

24-25
Nieuw aanspreekpunt voor omwonenden en milieugroepen in hinderlijke bedrijven...
...haal eens een milieukoördinator in huis.

26-27 EKOTIPS
Milieu op kamp: meer dan een kampvuurtje van knotwilgen...

28 MINA
Het nieuwe landschapsdekreet: de goede kant op?

29 PRO&CONTRA
Een spoorweg is niet altijd de beste oplossing... Of toch wel?

30-31 BOEK EN MILIEU
Interessante milieu-literatuur op een rijtje.

32-33 ADVERTENTIES
Het zomers terras wenkt...

34 PUZZELLEN
Waag je kans.

35 KALENDER
Zelfs in de zomer kunnen natuur en milieu in je agenda niet ontbreken.

OVER DOLLE MINA'S II ...

Het zal niet voor iedereen een rustige en ontspannen zomervakantie worden. De mensen van het planningsteam van het milieubeleidsplan 1997-2001 hebben hun handen vol om tegen het najaar de binnengelopen opmerkingen en adviezen te verwerken. Dan is het aan de Vlaamse Regering om de laatste knopen door te hakken en het plan definitief "vast te stellen".

Ondertussen getroostte de man en vrouw in de straat zich weinig moeite om opmerkingen op het plan te formuleren. Veel jargontaal en een gebrek aan een traditie in beleidsplanning zullen hier wel voor iets tussenzitten. Ook was het ontwerpplan weinig concreet en was het moeilijk vertaalbaar naar het lokale niveau toe. Een toekomstig aandachtspunt ...

Voor Bond Beter Leefmilieu is het in ieder geval een historisch moment. Een oude eis gaat in vervulling. We pleiten immers reeds jaren voor een planmatige onderbouw van het Vlaams milieubeleid. BBL heeft dan ook geen kansen laten liggen om zijn milieustempel op het plan te drukken. Een omstandig advies in de Vlaamse MiNa-raad werd nog voor het zomerverlof klaargestoomd. Informatiebijeenkomsten voor natuur- en milieuverenigingen werden in alle Vlaamse provincies georganiseerd. Een model bezwaarschrift werd aan alle gemeentebesturen verstuurd. De verwachtingen blijven hoog gespannen.

• Lieve Grauls

BELGISCH LUCHTVAARTBELEID GAAT NIET LANGER OP.

REGIONALE LUCHTHAVENS ZORGEN VOOR FRUSTRATIE ALOM.

De zomervakantie is de ideale tijd om je te laten verleiden tot luilekker dagdromen van exotische bestemmingen. Bovendien kan je dat soort dromen vrij makkelijk waarmaken. Je stapt in een vliegtuig en enkele uurtjes later sta je in je favoriete vakantieland. Anderen zoeken hun zomerplezier dan weer wat dichterbij huis en trekken frivool aan de stuurknuppel van hun eigen sportvliegtuigje. Ongetwijfeld geeft het een geweldige kick om zo vrij als een vogel in de lucht rond te dolen. Of de omwonenden van de vele, vaak kleine, vliegvelden in Vlaanderen in even grote mate kicken bij al dat geraas en geronk boven hun hoofd, valt te betwijfelen. Bovendien gaan sportvliegers net de lucht in tijdens zonnige weekends en zomermaanden, net als de mensen thuis rustig willen uitblazen. Frustratie alom over luchthavens groot en klein in Vlaanderen...

In Grimbergen weten ze van dat soort frustraties een aardig mondje mee te praten. Vijf jaar nadat de gemeenteraad er bijna unaniem een motie stemde, die de volledige sluiting van het vliegveld en een nabestemming zonder vliegactiviteiten eiste, ziet het er naar uit dat er desondanks weldra weer vliegtuigjes zullen

opstijgen. Het gewestplan voorziet in de nabestemming van het vliegveld ruim 45 ha recreatiezone waar vliegactiviteiten niet uitgesloten zijn. "Nochtans hebben we hier in Grimbergen sowieso al te kampen met een behoorlijke vracht geluids-overlast", zegt Herman Dierckx van de Aktiegroep MENZZ. "Er is om te begin-

nen het lawaai van voorbijzovende auto's op de Ring én er is het overdonderende lawaai van de vliegvelden van Zaventem en Melsbroek. Deze regio zou meer gediend zijn met een stiltegebied dan met een extra-vliegveld".

"Vliegtuigturen" bij de landingsbaan van Zaventem. Niet iedereen beleeft zoveel plezier en genot aan een vliegtuig in de buurt... (foto Frans Geys)

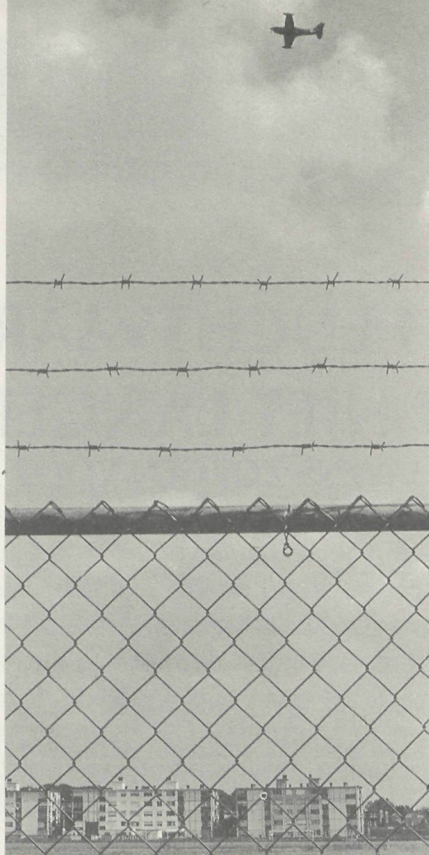
VERKEERDE INPLANTING...

Een slechte inplanting blijkt één van de belangrijkste problemen bij regionale luchthavens. In Grimbergen ligt het volledige centrum en een deel van Beigem binnen de '50 BKL contour'. Dat is de berekening die de geluidslast door kleine luchtvaart aanduidt. De geluidshinder in Grimbergen is niet gering en de plannen om de startbaan te wijzigen zal volgens de actiegroep de hinder enkel naar andere woonwijken verleggen. Het aantal zwaar gehinderden werd in '90 geraamd tussen 700 en 1300 bewoners, zonder rekening te houden met de minder ernstig gehinderden. Ter vergelijking: in Deurne woonden er in '90 33.000 personen binnen de geluidshinderzone.

Naast die dagelijkse portie stress bezorgt de jammerlijke inplanting van luchthavens de omwonenden bovendien vaak een gevoel van onveiligheid. *"De luchthaven van Deurne bijvoorbeeld ligt midden in de stadsagglomeratie"*, weet Erik Grietens van de Stedebouwacht. *"De hoge bevolkingsdichtheid en enkele scholen in de onmiddellijke omgeving van de startbaan waren in het verleden reeds meerdere malen onderwerp van studie én zorgden ervoor dat de ministers Sauwens en Bertrand wezen op het onveiligheidsaspect van Deurne"*. In Zaventem is het dan weer meer regel dan uitzondering als je 's nachts uit je slaap wordt gewekt door schreeuwende motoren van vliegtuigen allerhande. Kan ook moeilijk anders als je weet dat alle vrachttoestellen een bocht van 360° maken boven het centrum van Zaventem. Zelfs wanneer het gaat om overbeladen cargo's...

... OOK IN GROENZONES

Maar de hinder beperkt zich niet alleen tot dichtbebouwde zones. Vooral regionale vliegvelden blijken een voorliefde te hebben voor, jawel, groenzones. In Ursel bijvoorbeeld zorgt de sportvliegerij ervoor dat het Drongengoed, een natuurgebied van 750 ha en sedert lang het grootste bosgebied van Oost-Vlaanderen, meer en meer een ongenietbaar stukje natuur wordt. Des te bedroevender als je weet dat het Drongengoed het grootste stiltegebied van de provincie heet te zijn. Het militaire domein waar het vliegveld ingeplant is, ligt pal tussen twee rustbehoevende gebieden. Een recente helikopter Fly-In tijdens het broedseizoen is slechts één van de vele spreekwoordelijke druppels.... Bovendien hebben ook de dorpskommen in de

Het zijn niet alleen vrachtvliegtuigen of Boeings die voor de nodige hinder zorgen. Ook sportvliegtuigjes zijn vaak de bron van ergernis voor de buurtbewoners van de luchthaven. (Foto Frans Geys)

buurt zwaar te lijden onder de geluidshinder. Alles bij elkaar is de situatie in Ursel compleet tegenstrijdig met de meest essentiële principes van leefmilieu en ruimtelijke ordening.

NAVO-AGUSTA'S IN MALLE?

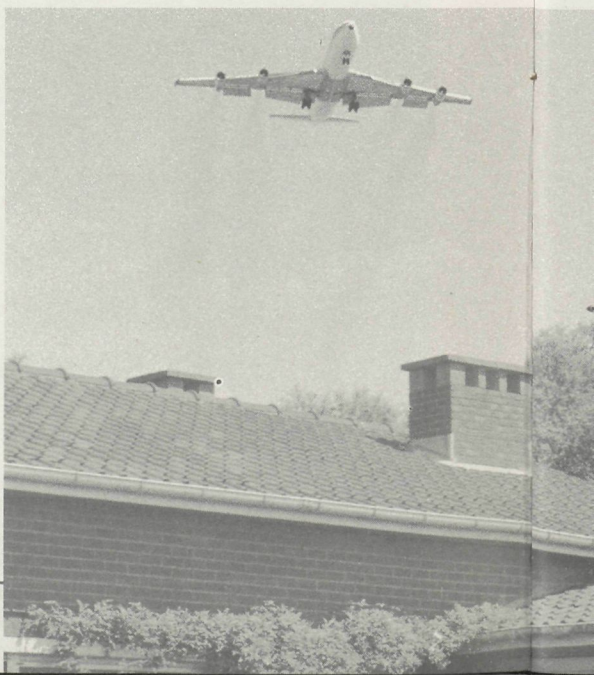
In Malle-Zoersel kon men door verschillende protestakties dergelijke wantoestanden tot op vandaag afwenden. Midden in het natuur- en bosgebied Blommerschot-Salphen (goed voor maar liefst 800 ha!) ligt nochtans reeds ruim 40 jaar een reserve-vliegveld van de NAVO. Het werd tot op vandaag nog niet in gebruik genomen. *"Afgelopen lente ging de provincie Antwerpen echter van start met een konsultatieronde bij verschillende rekreatieve vliegverenigingen om te horen of er interesse was om het vliegveld in gebruik te nemen"*, vertelt Erik Grietens. *"Ondertussen werd een Nota Rekreatieve Luchtvaart voor de Provincie Antwerpen opgesteld waaruit blijkt dat de provincie de akkommodatie voor sportvliegerij wil uitbreiden"*. In dit opzicht onderzoekt men de mogelijkheid om het vliegveld van Malle-Zoersel op te nemen als provinciaal domein met rekreatieve luchtvaart als hoofdactiviteit. Vijf lokale verenigingen (Natuurwerkgroep Lille, de Vrienden van het Zoerselbos, Actiekomitee de Stille Kempen, De

Wielewaal afdeling Brechtse Heide en Natuureservaten afdeling Malle) vonden deze plannen naar eigen zeggen 'passen als een tang op een varken' en sloegen de handen in mekaar. *"Wij eisen dat in het Structuurplan Vlaanderen het volledige gebied Blommerschot-Salphen wordt ingekleurd als natuurkerngebied waar alleen passieve en natuurrecreatie kan plaatsvinden"*, aldus een woordvoerder van het samenwerkingsverband. *"Dat was trouwens zo reeds voorzien in het meest slappe voorontwerp van Groene Hoofdstructuur Vlaanderen"*.

GEZONDHEID WORDT BEDREIGD

Maar luchtvaart betekent veel meer dan de hierboven geschetste portie geluidshinder en ruimtelijke wanorde. *"Geluidshinder is één van de meest onderschatte milieuproblemen in België"*, vindt Michiel Callens van de Vlaamse Artsen voor het Leefmilieu (VLAM). *"Er bestaan enkel wat richtnormen in verband met geluid, in Vlaam 2 bis werden luchthavens zelfs niet opgenomen"*. Nochtans zijn de gevolgen van chronische geluidsoverlast niet van de minste. Dat kan variëren van hoge bloeddruk, gehoorverlies, slaapstoornissen, hoofdpijn, irritatie, angst en depressies tot relatiestoornissen, darmklachten en stoornissen in het concentratievermogen. Michiel Callens: *"In een regio als Grimbergen waar de woonfunctie centraal staat en reeds voldoende bronnen van geluidshinder aanwezig zijn, is er zeker geen plaats voor de heropening van het vliegveld"*.

Vliegtuigen veroorzaken onmiskenbaar ook een aantal verregaande milieuhygiënische problemen. *"De stoffen die vliegtuigen uitstoten zijn immers heel schadelijk voor de gezondheid van mens en dier en voor het milieu"*, schetst BBL-

beleidsmedewerkster Karla Schoeters. "Het gaat vooral om koolstofmonoxide, stikstofoxide, zwaveldioxide en koolwaterstoffen". Aan dit fraaie lijstje kan je ook nog zwarte rook en kankerverwekkende stoffen als benzeen en polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) toevoegen. Een meer rechtstreeks waarneembare vorm van luchtverontreiniging is de stank die een gevolg is van de slechte verbranding van kerosine. "Wanneer je deze effecten even op ruime schaal bekijkt dan dragen de emissies van vliegtuigen, zelfs van relatief kleine toestellen, in belangrijke mate bij tot wereldomvattende milieuproblemen als het broeikaseffect, de verzuring en het gat in de ozonlaag", aldus nog Karla Schoeters.

EKONOMISCHE BELANGEN PRIORITAIR

Maar ook in de luchtvaart zijn economische belangen allerhande een prima argument om de ogen dicht te houden voor allerhande verregaande milieugevolgen. De luchtvaart zou nu eenmaal een essentiële stimulerende economische faktor zijn, en daarvoor kan je best wat door de vingers zien. Dat deze vlieger echter lang niet altijd opgaat, bewijst de situatie van de luchthaven in Deurne op nauwelijks 35 kilometer van Zaventem. "Voorstanders van de luchthaven in Deurne wijzen er steeds op dat er heel wat overbodige verplaatsingskosten vanuit Antwerpen naar Zaventem bespaard worden", zegt Eric Soenen van de Vereniging tegen de Uitbreiding van het Vliegveld van Deurne (V-ATUV). "Maar die bespaarde som is niets in vergelijking met de stijging van de globale 'air trip costs' voor alle passagiers door de versnippering en de verspilling van middelen". De globale kosten van een eigen luchthaven op zo'n korte afstand van Zaventem werd reeds in '76 becijferd

als een verlies van 49 miljoen per jaar. Dit is het logisch gevolg van het niet optimaal gebruik van bestaande luchthavenkapaciteit en de verspilling door dubbele investeringen. "Bovendien blijkt vanuit het zakenleven bijna geen vraag te zijn naar een luchthaven in de Antwerpse regio", vult Karla Schoeters aan. "In een enquête uit '91 vond slechts 6 op 121 respondenten het vliegveld van Deurne belangrijk. De Gazet van Antwerpen liet recent overigens weten dat slechts één touroperator eventueel geïnteresseerd zou zijn in de luchthaven van Deurne, op voorwaarde dan nog dat de startbaan verlengd wordt". Komt daarbij dat Deurne de voorbije jaren reeds flink wat overheidssubsidies wist binnen te rijven. "Eigenlijk wordt de luchtvaart in het algemeen zwaar gesubsidieerd", aldus Karla Schoeters. "Daar waar op andere brandstoffen volop aksijnzen worden geheven, is kerosine daar tot op vandaag steeds aan ontsnapt. Het ziet er echter naar uit dat er de komende jaren aan dit fiscaal uitzonderingsliedje wel eens een einde zou kunnen komen. Dat zou meteen het einde betekenen van de ongebreidelde groei in de luchtvaart".

BELASTING OP KEROSINE!

Eén ding is duidelijk: het luchtvaartbeleid vertoont ook bij ons grote hiaten, zowel op vlak van ruimtelijke ordening en leefmilieu in het algemeen als wat betreft economische belangen. Bond Beter Leefmilieu (BBL) zette recent enkele zeer konkrete maatregelen op een rijtje die een positieve bijdrage zouden kunnen leveren aan de huidige toestand. "We vinden dat luchthavens opgenomen moeten worden als hinderlijke inrichtingen die volgens Vlare 2 moeten voldoen aan sektoriële voorwaarden zoals o.a. een strenge normering voor nachtvluchten,

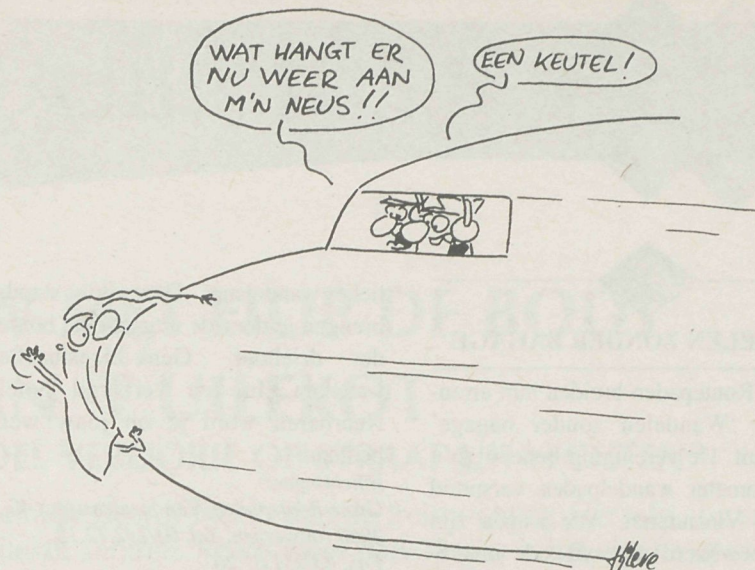
een aparte regeling voor het grondlawaai en geluidskwaliteitsnormen in de buurt van luchthavens", argumenteert BBL-beleidsmedewerkster Karla Schoeters. "Voor deze normen is het van belang dat men rekening houdt met het geluidsnivo en de duur van de hinder, het tijdstip en het aantal vliegbewegingen". Volgens BBL kan de geluidshinder grotendeels worden beperkt door preventieve maatregelen. Men denkt hierbij o.a. aan het gebruik van vliegroutes en banen in functie van de inperking van de overlast. "Ook geluidsarme vliegtuigen en lagere snelheden zijn een stap in de goede richting, net als een hogere bezettingsgraad waardoor men minder moet landen en opstijgen", vindt Karla Schoeters.

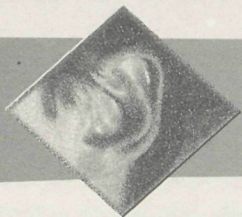
Maar naast deze preventieve maatregelen zullen in bepaalde situaties ook saneringsmaatregelen zeker hun nut bewijzen. In sommige gevallen is de sluiting van de luchthaven of de onteigening ervan aangewezen. Een minder drastische maar evenzeer efficiënte aanpak bestaat erin om met isolatie het geluid in zwaar getroffen ruimten terug te dringen tot een aanvaardbaar nivo. "Ook inzake luchthavens moet het principe 'de vervuiler betaalt' voorop staan", vindt Karla Schoeters. "In Nederland bijvoorbeeld betalen alle luchtvaartmaatschappijen een bijdrage die gebruikt wordt voor de isolatie van woningen binnen de geluidsoverlastzone. Het is hoogtij dat we het voorbeeld van onze Noorderburen volgen en deze scheefgetrokken situatie rechttrekken. Het recente initiatief van de gemeente Zaventem in dit kader werd door de luchtvaartmaatschappijen echter grondig afgekraakt..."

• Sandra Van Aerschot

In de buurt van de luchthaven van Oostende is het helemaal geen uitzondering wanneer overdonderende vliegtuigen de dakpannen van de huizen blazen.

(Foto Frans Geys)

WANDELEN ZONDER BAGAGE

De Grote Routepaden breiden hun arrangementen 'Wandelen zonder bagage' opnieuw uit. De vereniging beheert zo'n 2.500 kilometer wandelpaden verspreid over heel Vlaanderen. Alle wegen zijn uniform bewijzerd met wit-rode markeringen. Je kan dus zorgeloos gaan zwerfen want bovendien bezorgt Grote Routepaden u een uitgebreid infopakket met routebeschrijvingen, topgidsen en stafkaarten. De hotelier ziet er op toe dat de wandeling mooi eindigt. Fijne logies, lekkere maaltijden én transportservice worden door hem geregeld. Grote Routepaden biedt je zes verschillende driedaagse wandelingen aan over heel Vlaanderen.

Beginnen we bij Haspengouw. Je kan er drie dagen wandelen doorheen een golvend landschap waarin graanvelden en ontelbare boomgaarden elkaar afwisselen. In deze zeer landelijke omgeving bestaat de mogelijkheid om in een comfortabele hotel-hoeve in Batsheers te overnachten. Maar je kan ook de Antwerpse Kempen gaan verkennen met zijn kastelen, abdijen en watermolens. Een vakantiecentrum in Retie biedt je een luxe studio met hotelformule aan. Of wat had je gedacht van een trektocht door het mooie Pajottenland waar golvende akkers, restbosjes, kleine dorpjes en grote vierkanthoeves het traject aantrekkelijk maken. Je vertrekt vanuit Halle en de wandeling eindigt in Ninove. Uitrusten kan in een sfeervol hotel te Ninove. Ben je sterk gehecht aan het Hoppe-Heuvelland, dan is de wandeling doorheen Frans-Vlaanderen en de Ijzervallei iets voor jou. Je overnacht dan in twee fijne hotels op de Rodeberg en op de Poperingse markt. Indien je van bergjes en heuveltjes houdt, opteer je best voor de wandeling die de Zwalmvallei aandoet. In het sterk golvend landschap van de Vlaamse Ardennen gaat de tocht van de ene top naar de andere, door zeer stille dorpen en eeuwenoude bossen. De overnachting is een attractie op zich: een landelijk hotelletje in Horebeke. Tenslotte zorgen de Grote Routepaden er voor dat Midden-Limburg en Maas-Mergelland geen onbekend terrein blijven voor fana-

tieke wandelaars. Deze drie stapdagen brengen je door de uitgestrekte bossen in de driehoek Genk-Maasmechelen-Lanaken. In een verzorgd hotel in Neerharen word je op jouw wenken bediend.

Inlichtingen:

Grote Routepaden, Van Stralenstraat 40,
2060 Antwerpen. Tel. 03/232.72.18.,
Fax. 03/231.81.26.

NATUURBESCHERMINGSDAG MET STEILE ROTSHELLINGEN

Dit jaar wordt de Nationale Natuurbeschermingsdag georganiseerd op zondag 8 september in Comblain-au-Pont. De initiatiefnemers kozen deze plaats omdat die vlakbij het bedreigde natuurgebied 'Heid des Gattes' ligt. Leidraad doorheen deze editie van de Natuurbeschermingsdag is de bescherming van steile rotschellingen. Deze 43ste editie is een initiatief van het Nationaal Verbond voor Natuurbescherming en loopt in samenwerking met een tiental andere organisaties. De manifestatie geeft de gelegenheid kennis te maken met zeer interessante natuurgebieden tijdens wandelingen die zullen geleid worden door leden van plaatselijke natuurverenigingen.

Inlichtingen:

Nationaal Verbond voor Natuurbescherming
vzw, Italiëlei 84, 2000 Antwerpen,
Tel. 03/232.73.79.

ZOMERSE AKTIVITEITEN MET OOST WEST CENTRUM

Naar jaarlijkse gewoonte organiseert het Oost-West-Centrum heel wat zomerse activiteiten.

Zo biedt de intensieve uitdiepingsweek natuurvoedingskoken in Lustin (28 juli tot 2 augustus) een unieke gelegenheid om de bereidingswijzen, smaken, kleuren en polariteit van het koken toegepast op dagelijkse toestanden onder de loep te nemen. De deelnemers staan niet de hele dag achter het kookvuur, maar vinden ook de tijd om de omgeving uit te kammen en nieuwe energie op te doen.

Van een heel andere soort is het introductieweekende in de permakultuur (26 tot 28 juli). Tijdens dit weekende in Lustin

komen alle facetten van duurzame ontwikkeling aan bod. De permakultuur vormt een mooie inspiratiebron van een duurzame wereldsamenleving. De principes worden uitgelegd en op basis daarvan wordt kennisgemaakt met nieuwe manieren om naar de omgeving te kijken. Deze grondbeginselen worden verder uitgewerkt op de intensieve werkweek van de permakultuur die loopt van zondag 28 juli tot en met vrijdag 2 augustus.

Tenslotte biedt het Oost West Centrum een voedingsseminarie aan dat loopt van 26 augustus tot 30 augustus. In dit seminarie worden de basisprincipes van goede voeding, evenwicht in de voeding en geneeskrachtige toepassingen van voedsel uitgediept. De inrichters proberen de deelnemers bewust te maken voor een gezonde leefwijze. Een goede voedingsterapie voorkomt ziektes en vergemakkelijkt het genezingsproces.

Inlichtingen:

Oost West Centrum, Consciencestraat 44,
2018 Antwerpen. Tel. 03/230.13.82.

LEESPLEZIER VOOR VISUEEL GEHANDIKAPTEN

De Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming vzw (JNM) en het Koninklijke Instituut voor Doven en Blinden in Woluwe geven gezamenlijk een kindernatuurboek in braille uit. 'Janim ontdekt de natuur' is het verhaal van een achtjarige jongen die samen met zijn buurmeisje Pipa de natuur leert ontdekken.

De Piep-werking van JNM begeleidt kinderen van acht tot en met twaalf jaar. Vanuit hun ervaring schreven de verantwoordelijken het boek dat door het Koninklijk Instituut voor Doven en Blinden omgezet werd in braille.

Inlichtingen:

Jeugdbond voor Natuurstudie en
Milieubescherming (JNM),
Kortrijksepoortstraat 140, 9000 Gent.
Tel. 09/223.47.81., Fax. 09/223.28.05.

INTERVIEW MET FILIP DE BODT VAN 'T UILEKOT

"WE MOETEN DE BOEL VERDORIE OP STRAAT UITVECHTEN"

Vlaanderen heeft nog aktievoerders! Geïnteresseerd? Neem dan de trein richting Herzele alwaar je na enig zoekwerk het 'heiligdom' van 't Uilekot aantreft. Reeds meer dan 22 jaar is het een favoriet onderkomen voor geëngageerde lieden die op geregelde tijdstippen hun onvrede over de wereld uitschreeuwen. Naïeve wereldverbeteraars? Goedmenende idealisten zonder realiteitsbesef? in 't Uilekot zijn ze meer dan dat... De diverse akties die ze de voorbije jaren op een strategisch goed uitgekiende manier opzetten, leverden hen geen windeieren op. De N42, de verbeterde watertoestand van de Dender en het stort Burst-Borsbeke zijn maar een paar akties die 't Uilekot in zijn voordeel wist te beslechten. 't Uilekot prijkt ook reeds enkele jaren op de ledenlijst van Bond Beter Leefmilieu. Hoogtijd voor Milieurama om de Uilekot-'rebellenvoerder' Filip De Bodt voor een dagje naar Brussel te laten sporen. De start van een roodgroene guerrilla in Vlaanderen?

Kan je eens kort toelichten hoe 't Uilekot 22 jaar geleden is ontstaan?

We zijn voortgegroeid uit het jeugdhuis 'Mei 65' dat vooral een ontspannende richting uitging. In '74 besloten enkele

leden echter om zich af te scheuren en zelf een meer maatschappelijk gefundeerde beweging op te richten. Dat werd dan 't Uilekot. Onze vereniging baadt volledig in de sfeer van de biologisch-filosofische theorie van het holistische denken.

We focussen op allerlei maatschappelijke thema's zoals milieu en derde wereldproblematiek. Met onze vereniging zijn we eigenlijk bezig aan één groot gevecht tegen de huidige opgelegde politiek.

Het verdriet van Herzele

Slachthuis
BRAEMS

BOOM

KAPPIZGEN

VARKENS
KOTEN

MILIEURAAD

ILLEGALE

OPHOOG

INGEN

PYROGAS

Filip De Bodt van 't Uilekot: "We hebben met BBL een goed samenwerkingsverband opgebouwd, maar toch verwijt ik BBL een gebrek aan punch. De milieubeweging moet opletten dat ze in bepaalde dossiers niet opgevoerd wordt door de noodzaak om te adviseren". (foto Frans Geys)

Goed dat je 't ons vertelt... De voorbije jaren zijn heel wat gelijkaardige initiatieven opgericht maar na verloop van tijd een stille dood gestorven. Hoe slaagde 't Uilekot erin om te overleven en hoe steekt jullie structuur in elkaar?

Doorheen de jaren is er inderdaad heel wat veranderd. Vroeger werd alles beslist op de Algemene Vergadering. Omdat onze interessesfeer steeds uitgebreide, zagen we ons echter verplicht om werkgroepen te creëren. Die werkgroepen hebben een verregaande autonomie maar ze moeten toch hun beleid aan de Algemene Vergadering kunnen verantwoorden. Hoewel we op papier over een Raad van Beheer beschikken, valt hij samen met de Algemene Vergadering.

koepel op bij de 11-11-11 aktie en het scholierenparlement.

NEEN AAN KOMPROMISKULTUUR

Jullie zijn inderdaad vrij aktief rond de milieutematiek. Is dat een belangrijk aspekt voor jullie organisatie?

Ja, want het thema milieu leent zich uitstekend om mensen te motiveren en dat is belangrijk voor ons. Samen met de Dender en het stort te Burst-Borsbeke vormt het rechte trekken van de N42 Geraardsbergen-Gent de rode draad in onze milieuwerking. Dit pakket wordt aangevuld met een aantal activiteiten

verliezen dat een stem in de adviesraad geen uitsluitel brengt. We zijn ervan overtuigd dat de boel op straat moet uitgevochten worden.

Ben je ervan overtuigd dat je met protest meer kan bereiken dan wanneer je dossiers gaat onderhandelen?

Ja, maar je moet een paar maatregelen in acht nemen. Wanneer je ervoor zorgt dat je over voldoende plaatselijke kernen beschikt die allemaal aan hetzelfde touw trekken, werpt dit inderdaad zijn vruchten af. Het is de enige manier om op je rechten te staan en nationale persaadacht te krijgen. Daarnaast vertrekken wij altijd vanuit een bepaalde idee die we naar het einde toe polariseren tot we een oplossing

Het aspekt mobiliteit is binnen de werking van 't Uilekot bijzonder belangrijk. Door allerlei protestakties maar ook een degelijke juridische opvolging probeert de vereniging de rechte trekking van de N42 Geraardsbergen-Gent te blokkeren. (foto Frans Geys)

We vinden de Raad van Beheer namelijk een ondemokratisch orgaan. Met 't Uilekot oefenen we tevens een koepelfunctie uit voor een aantal komitees waaronder het Denderaktiekomitee (DAK) en het anti-stortkomitee Burst-Borsbeke wat de milieusektor betreft. Op maatschappelijk vlak werpen wij ons als

zoals de aanwezigheid in milieuraden of de organisatie van info-avonden. Wat de milieuraad betreft, zijn we er ons ten volle van bewust dat de aanwezigheid in dat orgaan voor een deel nuttig is omdat je een goede relatie kan opbouwen met landbouwers en socio-kulturele verenigingen. We mogen echter niet uit het oog

vinden. We zoeken bewust een konflikt en anticiperen op tegenzetten van onze tegenstanders. Tenslotte gaan we zo weinig mogelijk kompromissen aan.

INFORMATIE IS ESSENTIEEL

Voor het dossier rond de Dender zetelen jullie in het Denderbekkenkomitee. Ben je daar niet verplicht om kompromissen te sluiten?

Tja, de bekkenkomitees vormen de uitzondering op de regel. Hier zijn we af en toe verplicht om water bij de wijn te doen. Dat was bijvoorbeeld het geval bij de bespreking van het Algemeen Waterzuiverings Plan (AWP) toen gesuggereerd werd dat alle bedrijven zelf hun afvalwater moesten zuiveren. Als Denderaktiecomitee beseften we dat niet alle bedrijven dit aankonden. Er vloeide een kompromis uit voort. Als de Vlaamse MilieuMaatschappij bewees dat een bedrijf zelf kon instaan voor de waterzuivering, dan kon het bedrijf daar ook niet aan ontsnappen. Bedrijven die niet over de nodige middelen beschikten werden niet verplicht.

Rond de mobiliteitsproblematiek daarentegen, stellen we ons minder mild op. Mobiliteit is het discussiepunt bij uitstek in onze regio en het dossier sleept al jaren aan. Overheden en parlementairen willen een maximumprogramma realiseren waarbij ze de N45 naar Ninove willen verbreden, de N42 Geraardsbergen-Gent moderniseren en de A8 willen doortrekken. Hier is geen plaats voor compromissen. We buiten elk juridisch argument uit en steken waar het kan stokken in de wielen. Er zal geen vergunning totstandkomen wanneer wij er een speld kunnen tussen krijgen.

Is er een sterke betrokkenheid van de inwoners in al de acties die jullie ondernemen?

De meeste van onze dossiers trekken de mensen wel aan. Dit komt voor een deel omdat we vrij informatief zijn. We vervullen een ombudsfunctie en vele mensen komen bij ons om raad. We verspreiden met de regelmaat van een klok pamfletten en we spenderen toch wat centjes aan advertenties in het lokaal gemeentebblad. De kleine, overzichtelijke gemeente waarin we actief zijn, zorgt er voor dat de mensen weten rond welke dossiers we werken. Daarom kunnen we op vrij veel sympathie van de bevolking rekenen. Spijtig genoeg constateren we dat de drempel tussen sympathie voor bepaalde dossiers en de stap naar het engagement in de kern vrij groot is.

BBL: GEBREK AAN PUNCH...

Er zit duidelijk een filosofie achter jullie beweging. Is dat al 22 jaar de drijfveer en motivatie om verder te doen?

Ik denk dat het geheim van ons succes verscholen zit in enkele details. Ten eerste hebben we een infrastructuur. We

hechten veel belang aan ons gebouw en we willen het niet kwijtraken. Daarenboven zijn wij uniek in onze branche en dat levert ons een pak nationale en internationale kontakten op die ons een hart onder de riem steken. Tenslotte

onlangs bijkwamen, zetten zich actief in voor de beweging.

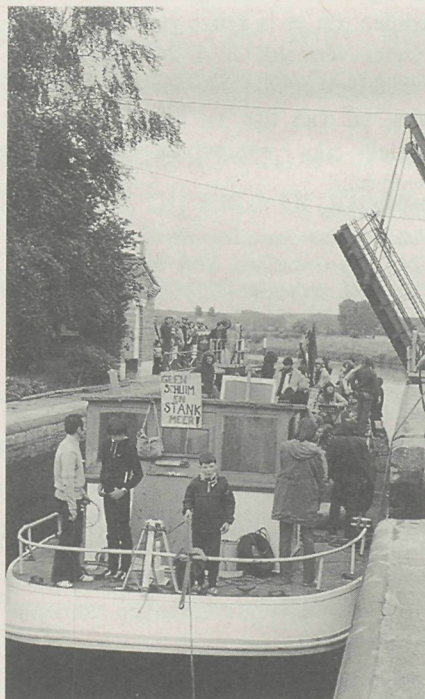
Tenslotte: hoe kijk je aan tegen de werking van Bond Beter Leefmilieu?

't Uilekot onderhoudt geen konstante

Filip De Bodt: "We kunnen op vrij veel sympathie van de bevolking rekenen. Spijtig genoeg constateren we dat de drempel tussen sympathie voor bepaalde dossiers én de stap naar engagement vrij groot is".

beschikken we over een perfecte leefsituatie. Zowel mensen die 't Uilekot hebben opgericht als jongeren die er

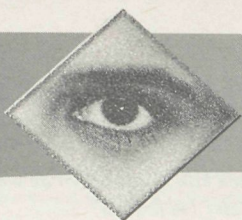

De Dender neemt in de werking van 't Uilekot een bijzondere plaats in.

band met BBL, omdat we over onvoldoende energie beschikken om alle nationale koepels te volgen. Maar in een aantal praktische dossiers hebben we met BBL een goed samenwerkingsverband opgebouwd. Dankzij BBL krijgen we een aantal dossiers gemakkelijker op nationaal nivo.

Anderzijds verwijt ik BBL een gebrek aan punch. De milieubeweging moet opletten dat ze in bepaalde dossiers niet opgevreten wordt door de noodzaak om te adviseren. Er moeten meer acties gevoerd worden naar buitenuit. We moeten er ons voor hoeden dat we niet gerekupereerd worden door het hele systeem. In die zin doen bepaalde advertenties op affiches of in Milieurama mijn haren ten berge rijzen. Ik denk dat we met de hele milieubeweging zelf een economische poot moeten oprichten. Daarmee verzekeren we ons van inkomsten en hangen we financieel niet meer af van de vijand, die ons nu soms uitkoopt.

• Pascal Bungeneers

FLITSEN

HET BOSDEKREET EN DE PRIVÉ-BOSEIGENAAR.

Het Vlaamse Bosdekreet is sinds september 1990 van kracht. Dit dekreet bepaalt voor het eerst de rechten en plichten van de privé-boseigenaar. Honderden bouseigenaars maken reeds gebruik van de (financiële) mogelijkheden die het dekreet hen biedt, maar bij vele anderen zijn ze nog onvoldoende bekend. Om dit euvel weg te ruimen, publiceerde het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Bos en Groen een folder die de inhoud van het Bosdekreet toelicht.

De folder behandelt verschillende aspecten van het Bosdekreet waaronder het 'kappen van bosbomen', 'het beheersplan', 'bosaanleg', 'bosgroepering', 'openstelling voor wandelaars', 'bosreservaten', en 'kontrole en advies'. De folder behandelt elk aspect vrij oppervlakkig, maar per provincie is één ambtenaar specifiek belast met de begeleiding van privé-boseigenaars. Bij hen kan je steeds terecht voor advies en/of aanvraagformulieren.

Inlichtingen:

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap,
departement Leefmilieu en Infrastructuur,
AMINAL-Afdeling Bos en Groen,
Belliardstraat 14-18, 1040 Brussel.
Tel. 02/507.31.11., Fax. 02/507.67.05.

BIOLOGISCHE RIJSTWAFELS? OOK IN DE LUCHT!

Jaarlijks verspreidt de firma Lima/Nonkels vijf miljoen pakken biologische rijstwafels over heel Europa. Het bedrijf Milieu Techniek & Systemen (MTS) zorgt ervoor dat het milieu niet lijdt onder deze grote productie.

Wafelbakmachines die 24 uur op 24 draaien, hebben na verloop van tijd last van olieafschieding, zelfs als je enkel water en zout aan de rijst toevoegt. Toen het rijstwafelbedrijf in 1993 verhuisde naar een industrieterrein nam luchtzuivering een belangrijke plaats in binnen hun beleid. De bedrijfsleiders gingen op zoek naar een firma die een ekologisch afscheidingsstelsel kon leveren. Ze gingen uiteindelijk in zee met Milieu

Techniek & Systemen dat hen een milieuvriendelijk systeem leverde.

De milieubekommernis bij Lima is een deel van hun levensdoel en ze is terug te vinden in het gebruik van schoonmaakproducten en verpakkingsmaterialen. Mede dankzij Milieu Techniek & Systemen levert Lima biologische producten die voldoen aan de normale normen en eisen van hygiëne en verpakking.

Inlichtingen:

Milieu Techniek & Systemen (MTS) nv,
Lobbensestraat 140, 3271 Zichem.
Tel. 013/78.32.80., Fax. 013/78.32.85.

NIEUW HANDBOEK NATUURMONUMENTEN

Het handboek van Natuurmonumenten, al jarenlang een bekend en gewaardeerd naslagwerk in Nederland, is een complete gids met alle wandel- en natuurgebieden in Nederland.

De meest recente uitgave kwam tot stand in samenwerking met terreinbeherende organisaties, gemeenten en particulieren. Ondanks het feit dat het boek niet te koop is in de boekhandel, haalt het een oplagecijfer van 900.000 exemplaren. Dankzij een overzichtelijke zoekstelsel kan snel een gewenst natuurgebied opgezocht worden. En er is keuze genoeg want de bundel vermeldt zo'n 2400 natuur- en wandelgebieden. Daarnaast geeft het boek tal van tips en adressen op het gebied van natuur en milieu in Nederland.

Inlichtingen:

Natuurmonumenten, Noordereinde 60,
1243 JJ 's-Graveland, Nederland,
Tel. 00.31.35.655.99.44.,
Fax. 00.31.35.656.13.14.

LIKONA PUBLICEERT JAARBOEK

Jaarlijks registreren en inventariseren de Likona-vrijwilligers een schat aan gegevens. Ook de vijfde jaarboek biedt een mooi en gevarieerd gamma aan natuuronderzoek.

Een beschrijving van een tocht door het kruit van Zuid-Oost-Limburg, een kleinschalig beekherstelproject in de Oude

Beek te Beringen en een overzicht van de Aalscholverwaarnemingen aan het Schulensmeer zijn maar enkele fragmenten uit het nieuwe Likona-jaarboek. Naast interessante artikelen van natuuronderzoek biedt het Likona-jaarboek 1995 een literatuurlijst van alle publikaties die de Limburgse natuur aanbelangen.

Geïnteresseerden kunnen intekenen op deze lustrumuitgave door 300 frank te storten op rekeningnummer 000-0400447-31 van het Provinciaal Natuurcentrum, ontvangsten, met de vermelding Likona-jaarboek 1995.

VAKATURE VOOR KOMMUNIKATIEMEDEWERKER

De European Federation for Transport and Environment (T&E) is een Europese koepelorganisatie. Het Komitee Milieu en Mobiliteit (Komimo) vormt de Vlaamse vertegenwoordiger in de koepel. T&E zoekt een communicatiemanager voor 20 à 24 uur per week. De kandidaat moet bereid zijn om zich te ontfemen over een aantal taken waaronder externe relaties, publikaties en projectmanagement. De sollicitant heeft interesse voor het milieu, bezit een universitair diploma, beheerst uitstekend het Engels en spreekt vloeiend Frans en/of Duits. De toekomstige communicatiemanager heeft een flexibele persoonlijkheid, kan zelfstandig werken en is op de hoogte van Europese instituties en/of vervoermogelijkheden. Uw sollicitatiebrief, die in het Engels opgesteld wordt, vermeldt uw salarisverwachtingen en de datum waarop u vrij bent. T&E behandelt uw sollicitatiebrieven tot 1 september 1996.

Inlichtingen:

T&E, Overwinningstraat 26, 1060 Brussel.
Tel. 02/537.66.39., Fax. 02/539.09.21.

NIEUW

PROCTER & GAMBLE

brengt

ARIEL

Dash

futur

Deze kwaliteitsproducten voor de toekomst zijn ontwikkeld om nog beter aan de behoeften van de verbruiker te beantwoorden en met zorg voor het milieu.

Door gebruik te maken van technologisch speciaal ontwikkelde processen en grondstoffen, is er 25% bespaard op de ingrediënten, 30% op de verpakkingsmaterialen en wordt er aanzienlijk minder energie verbruikt in vergelijking met gewone producten.

Duidelijke gebruiksinstructies met aangepaste doseersystemen helpen overdoseringen te vermijden.

Dit is een concreet voorbeeld van de milieubeleidslijnen die Procter & Gamble volgt bij elke productvernieuwing.

**Dit milieubeleid geldt voor alle producten
van Procter & Gamble :**

**o.a. Ariel • Dash • Dreft • Lenor • Vizir • Mr. Proper
Viakal • Pampers • Always • Demak'Up • Tempo
Pantene • Vicks • Pétrôle Hahn • Oil of Olaz
Head & Shoulders • Camay**

VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOKRATEN KONGRESSEREN OVER MOBILITEIT

HET VERWARDE KLAVERBLAD VAN DE VLD...

Eind mei organiseerden de Vlaamse Liberalen en Demokraten (VLD) hun mobiliteitskongres. Het mag dan al positief zijn dat de liberale partij de uitwassen van een overgesubsidieerde automobiliteit erkent, met haar voorstellen om te investeren in wegen om de files en de verkeersproblemen op te lossen gaat de VLD zwaar uit de bocht. Daar waar de VLD anders de 'eeuwige efficiëntie' verdedigt, verliest de partij zich hier in inflatueuze projecten die massa's geld, ruimte en energie vragen. Aan gerichte en sturende investeringen in voetgangers,- fiets- en openbaarvervoernetwerken wordt geen prioriteit gegeven. Nochtans zijn deze investeringen essentieel om de vervoersvraag op zo'n manier te beantwoorden dat leefbaarheid en bereikbaarheid verzoend worden.

Enkele weken geleden kongresseerden de Vlaamse Liberalen en Demokraten over mobiliteit. Voorzitter Decroo mag dan al steeds de 'eeuwige efficiëntie' verdedigen, de voorstellen van zijn partij inzake mobiliteit zijn niets anders dan inflatueuze projecten die massa's geld, ruimte en energie vragen. (foto Filip Claus)

Positief is alvast dat de VLD de buitensporige kosten van de huidige verkeersindigestie erkent. En die zijn niet min, zo blijkt uit berekeningen van de Bond Beter Leefmilieu (BBL). De files alleen al kosten de maatschappij 15 miljard, maar de verkeersonleefbaarheid en de onveiligheid zadelen de maatschappij nog eens op met 135 miljard extra-kosten per jaar. Tenslotte loopt ook de milieukost voor de verschillende overheden in ons land nog eens op tot minstens 35 miljard per jaar. *"De VLD verklaarde tijdens haar mobiliteitskongres met veel poeha dat men de reële kost wil aanrekenen aan het autogebruik. Maar eigenlijk is dat niks anders dan een herhalen van een verkeerskundig en economisch voorstel dat al jaren door alle verkeers- en milieu-organisaties voorgesteld wordt en op Europees nivo al herhaaldelijk onderzocht is"*, stelt BBL-medewerker Dirk Van Regenmortel. De verdoken subsidie van de auto maakt dat spoor- en binnenvaart in een oneigenlijke concurrentiepositie terecht komen. Hogere gebruiksprijzen van energie kunnen echter leiden tot een efficiënter gebruik ervan. Het leesbaar maken van de autokosten aan de gebruiker, lees het variabiliseren van de autokosten, zal in de eerste plaats het gebruik van de auto ontmoedigen. *"Dat zulke variabilisatie best op Europees nivo afgesproken wordt, neemt niet weg dat op Benelux- nivo op heel korte termijn hierrond gas kan gegeven worden"*, vindt Dirk Van Regenmortel. *"Misschien kan de VLD hier het debat aanzwengelen bij de afwachende koalitiepartners"*.

GELD OP STRAAT

Waar de VLD volgens eigen beginselen opkomt voor efficiëntie (en dus ook efficiënt autogebruik) gaat ze echter compleet uit de bocht met haar voorstellen voor nieuwe autowegen. Volgens BBL-beleidsmedewerker Bart Martens zijn deze voorstellen zowel op verkeerskundig, economisch als milieukundig vlak complete waanzin: *"Het is bekend dat nieuwe wegen eerder nieuw verkeer aanzuigen en voor nog meer verkeersproblemen, congestie en milieuhinder zorgen. Op die manier zal de VLD de verkeersproblemen niet oplossen. Het Vlaamse landschap met haar triest wereldrekord van 4 km weg per vierkante kilometer, haar versnipperde natuur, haar geluidsoverlast en haar totaal gebrek aan stiltegebieden, kan nieuwe wegen missen als kiespijn"*. Ook economisch betekenen nieuwe wegen een ramp, voor de staat én

voor regionale ontwikkeling. De schuldenlast van de aanleg van wegen uit het verleden weegt zeer zwaar door op de schuldenberg. Het Bestuur der Wegen raamde dat met jaarlijkse investeringen van 18 miljard sinds 1988, de totale aflossingssom voor de wegenbouw tussen 1987 en 2005 niet minder dan 1.737 miljard zal bedragen terwijl de totale lasten tot 2.648 miljard zullen opklimmen. Tussen 1990 en 1997 kijken we aan tegen een leninglast voor de lopende rekeningen van bijna 187 miljard in 1991 en 136 miljard in 1994. Ook gemeenten en provincies hebben op dezelfde financiële basis hun lokale verkeersinfrastructuur bekostigd. Deze subsidiëring komt dan op de kap van de volgende generaties. *"De VLD pleit steeds voor een zuinig beheer van staatsgelden, terwijl ze met dit plan het geld gewoon op straat willen gooien"*, aldus Bart Martens.

ONGEWENSTE TREND BESTENDIGD

Volgens de milieubeweging moet het de bedoeling zijn om werk te maken van een optimale verkeersinfrastructuur. *"Nieuwe wegen in Vlaanderen leiden letterlijk en figuurlijk tot de vervlaking, doorsnijding en uitholling van een streek"*, zegt Dirk Van Regenmortel. *"De empirische bewijzen van het doortrekken van de A2 die de regio Diest wou ondersteunen, bewijzen juist het tegenovergestelde. Door de nieuwe infrastructuur konden bedrijven met de lage vervoersprijzen hun investeringen opgeven in deze regio en zich prioritair vestigen in de bestaande groeipool, Brussel. De uitbouw van de A2 leidde enkel tot het ontstaan van lange-afstands auto- en vrachtverkeer"*. De aanleg van nieuwe wegen zorgt dus door de band voor een versterking van sterke centra en een verzwakking van andere. Lage transportkosten en nieuwe verbindingen laten toe om vanuit een bepaald centrum een

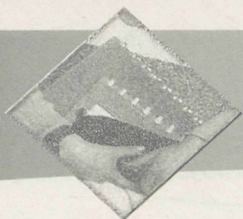
veel groter gebied te bestrijken, wat op termijn leidt tot een centralisatie van productie- en distributiepunten. Deze centralisatie zorgt ervoor dat in de overgebleven centra voldoende potentieel aanwezig is om kapitaalsintensieve automatiseringen door te voeren. *"Op die manier heeft het gesubsidieerd wegverkeer in het verleden sterk bijgedragen tot de substitutie van werkgelegenheid door kapitaal"*, stelt Bart Martens vast. *"De kosten van het enorm verkeersinfarkt dat hier het gevolg van is, wordt door de maatschappij gedragen. Door de aanleg van nieuwe en goedkope weginfrastructuur zullen de ongewenste trends uit het verleden verder bestendigd worden"*.

VLD HET NOORDEN KWIJFT

De gerechtvaardigde bekommernis om de precaire situatie waarin de overheidsfinanciën zich bevinden, maakt dat prioriteiten moeten gelegd worden bij de keuzes van nog uit te voeren infrastructuurwerken. Dirk Van Regenmortel: *"Hier zou de VLD moeten kiezen voor trein, tram en bus als meest optimale oplossing voor een verbetering en verzekering van de bereikbaarheid van belangrijke centra"*. Investeringen in regionaal openbaar vervoer, voorstadsverkeer met tram en bus zijn volgens de milieubeweging prioritair om de groeiende verkeersvraag op de meest efficiënte manier op te vangen. Hopelijk slaagt de VLD erin haar visie op één lijn te krijgen. Haar verkeersvisie zit nu echter als een verward klaverblad in elkaar...

• Bart Martens

TOEKIJKEN OF MEEDOEN?

**MILIEUBEWEGING
VOORZICHTIG POSI-
TIEF OVER INITIATIEF
COPPIETERS-DE
BATSELIER.**

Eind mei, ergens op een lome donderdagvoormiddag in het Foyer van de KVS in Brussel stelden Maurits Coppieters en Norbert De Batselier 'Het Sienjaal' voor. Met dit 'Radicaal-Democratisch Project' willen de auteurs de progressieve krachten in Vlaanderen bundelen en werk maken van een duurzaam ekologisch herstel, de politieke geloofwaardigheid herwaarden en de sociale uitsluiting tegengaan. Ambitieuze plannen, die de voorbije weken en maanden door menig politiek kommentator van tekst en uitleg werden voorzien. Volgens Coppieters en De Batselier zijn het echter niet in het minst de (nieuwe) sociale bewegingen die in het hele project een voortrekkersrol te spelen hebben. Bovendien zijn ze ervan overtuigd dat de milieuproblemen prioritair moeten worden aangepakt zodat met belangstelling wordt uitgekeken welke houding de milieubeweging in het debat zal aannemen. Heeft de milieubeweging een rol te spelen in de progressieve frontvorming in Vlaanderen? Of dient ze als bevoorrechte toeschouwer het debat tussen de Vlaamse progressieven langs de zijlijn gade te slaan...

Geen publiek.
Geen echo.
Daar ga je
van dood.*

* Virginia Woolf

Boek nu uw abonnement
op de KVS.

02. 217 69 37

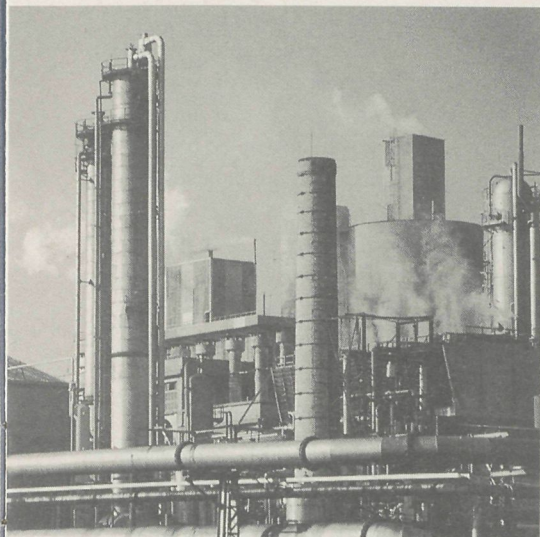
Fax 02. 217 15 71

Koninklijke Vlaamse Schouwburg - Lakenstraat 146 - 1000 Brussel

*Maurits Coppieters en Norbert De Batselier zijn ervan overtuigd dat de milieuproblemen prioritair moeten worden aangepakt. Er wordt dan ook met meer dan gewone belangstelling uitgekeken naar de houding die de milieubeweging in het debat zal aannemen.
(foto Frans Geys)*

Coppieters en De Batselier zijn met de publikatie van hun boek niet over één nacht ijs gegaan. De maanden voorafgaand aan de voorstelling van 'Het Sienjaal' kon je hen bezwaarlijk verdenken van overdreven ambitie. Nadat ze beide enkele jaren terug in een aantal toe-

BBL-beleidsmedewerker Bart Martens twijfelt eraan of het zogenaamde 'progressieve blok' wel progressief genoeg zal zijn om het debat op een volwassen manier aan te gaan:

spraken een pleidooi hielden voor een samenwerking tussen progressieve krachten (al dan niet in partijverband) in Vlaanderen, gingen ze enkele maanden geleden met een kransje medewerkers rond de tafel zitten om een aantal ideeën op het 'witte blad' neer te pennen. Het resultaat, een vaak academische, moeilijk te vatten en weinig concrete tekst werd, verwijzend naar van Ostaijens gedicht, 'Het Sienjaal' genoemd. De auteurs maken een analyse van wat verkeerd loopt in onze samenleving en willen in de vorm van 6 kontrakten een aanzet geven om over mogelijke oplossingen te debatteren. Vooral de noodzaak aan een uitwisseling van gedachten onder progressieve Vlaamse democraten is voor de auteurs op dit ogenblik van het grootste belang. Dat 'Het Sienjaal' de aanzet kan zijn voor een nieuwe en grote progressieve politieke partij in Vlaanderen is voor hen, in tegenstelling tot wat aanvankelijk in de media vooral aandacht kreeg, geen prioriteit.

KERNENERGIE BUITEN!

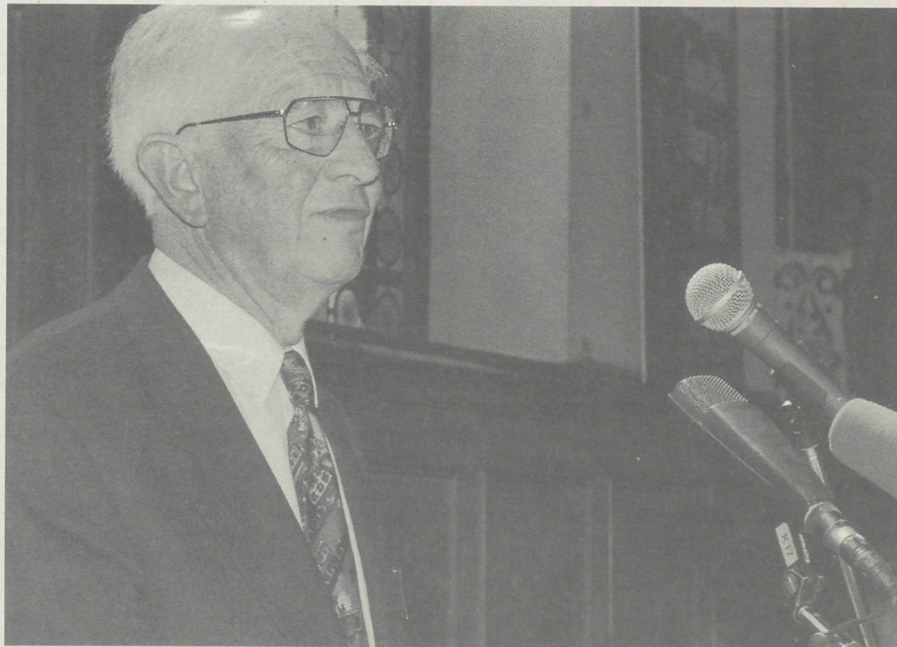
Wél prioritair zijn de milieuproblemen. "Binnen een radikaal-demokratisch project krijgt het ekologischer kontrakt absolute prioriteit en duurzame ontwikkeling moet er de leidraad van zijn". Voor

Coppieters en De Batselier staan de milieuproblemen dus duidelijk voorop. In hun ekologischer kontrakt wordt heel wat aandacht besteed aan een verandering van de produktiemechanismen en het konsumentengedrag. Volgens de auteurs is een gezonde leefomgeving een basisrecht voor iedereen en moet een duurzame ontwikkeling verder worden gekoncretiseerd en onderbouwd met wetenschappelijk onderzoek. De industrie, met voorop de landbouwsektor, moet op een ekologischer manier worden gemoderniseerd. Er moet dringend werk worden gemaakt van een rationeel energiegebruik en een sociaal aanvaardbare CO₂- en energietaks is noodzakelijk. Kernenergie moet op termijn de wereld uit en het individu moet geresponsabiliseerd worden door normerende en financiële instrumenten die de kostprijs van hun gedrag in centen uitdrukken. Tegelijk moet volop werk worden gemaakt van milieu-educatie.

TE WEINIG KONKREET

BBL-beleidsmedewerker Bart Martens nam het ekologischer kontrakt door en raakte niet echt onder de indruk: "Ik vind dat het geheel nogal oubollig en weinig concreet overkomt", zegt Bart Martens. "Er staan wel een aantal voorstellen in om het beleid meer ekologischer te kleuren, maar men blijft nogal op de vlakte. Zo wordt er heel veel verwezen naar duurzame ontwikkeling maar lees ik nergens concrete voorstellen hoe die duurzame ontwikkeling ook effectief kan worden bewerkstelligd". Toch is Bart Martens opgezet met het feit dat 'Het Sienjaal' een duidelijke relatie legt tussen de milieu-problematiek en het sociaal-ekonomisch

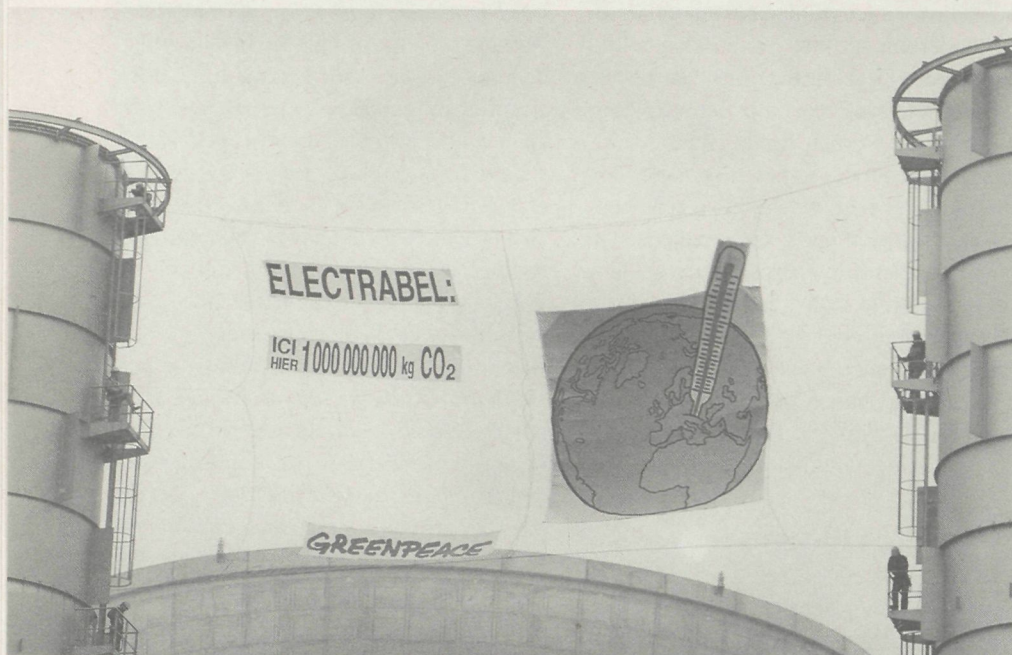
gegeven. "Als 'Het Sienjaal' ervoor zorgt dat er tussen de diverse maatschappelijke groepen over deze relatie wordt gediskussieerd, dan is dat ontegensprekelijk een goede zaak", aldus Bart Martens. "Al twijfel ik eraan of het zogenaamde 'progressieve blok' wel progressief genoeg zal zijn om dat debat op een volwassen manier aan te gaan". Martens verwijst ondermeer naar de halfslachtige houding van de vakbeweging in het dossier van de ekotaks: "Een deel van de vakbond liet zich toen door het bedrijfsleven al te makkelijk opzetten tegen een ekotaks". Eenzelfde houding was ook vast te stellen in het dossier van het zogenaamde tekort aan bedrijventerreinen in West-Vlaanderen en de vermeende delokalisatie van bedrijven naar Noord-Frankrijk. "En wat te denken van het 'Witboek-socialisme' dat de huidige ekonomische crisis wil oplossen met klassieke vraagstimulerende overheidsinvesteringen, o.a. in weginfrastructuur. Juist de door de overheid 'gesubsidieerde' mobiliteit zorgde er in het verleden voor dat op Europese schaal een centralisatietendens plaatsvond van produktie- en distributiecentra", stelt Martens. "Deze centralisatie en de hiermee gepaard gaande automatisaties en rationalisering, zorgden juist voor een uitstoot aan werkgelegenheid en een deel van de nu aangeklaagde milieuproblemen". Maar ondanks deze inhoudelijke opmerkingen, is 'Het Sienjaal' voor Bart Martens een stap in de goede richting: "Tets te vaag, iets te weinig concreet maar een dokument dat de milieuproblematiek tenminste in een ruimere kontekst plaatst".

NORBERT & MAURITS OP BBL-BEZOEK?

Té vaag. Té weinig konkreet. Annick Clauwaert houdt zich bij de studiedienst van het ABVV bezig met milieutema's en was één van de auteurs van het ekologisch kontrakt van 'Het Sienjaal'. Ze nuanceert de kritiek van Bart Martens.

om een discussie op gang te brengen rond de tema's die in het boek worden naar voor gebracht". Annick Clauwaert verwijst uitdrukkelijk naar de rol die ook de milieubeweging in het hele debat kan spelen: "De milieubeweging beschikt over heel wat expertise rond de milieutema's die in het boek worden behandeld.

Coppieters en De Batselier: "Er moet dringend werk worden gemaakt van een rationeel energiegebruik en een sociaal aanvaardbare CO2- en energietaks".

"Het klopt natuurlijk dat de tekst vrij vaag en niet bijzonder konkreet is. Maar dat was precies het opzet. De belangrijkste doelstelling van de tekst van 'Het Sienjaal' is om met progressieve krachten in Vlaanderen rond de tafel te gaan zitten om rond een aantal belangrijke thema's van gedachten te wisselen en op termijn eventueel tot een samenwerking te komen", weerlegt Annick Clauwaert. "Het spreekt voor zich dat je zo'n gesprek flink bemoeilijkt wanneer je reeds heel konkrete teksten en passages naar voor schuift. Vandaar dat we ons beperkten tot een aantal hoofdlijnen. Het komt er nu op aan die verder te konkretiseren en het fameuze 'witte blad' verder vol te schrijven". Annick Clauwaert betreurt wel dat het vooral de politieke actoren zijn die in de media omtrent 'Het Sienjaal' naar hun mening worden gevraagd. Daar werd vooral met argusogen uitgekeken naar de reacties van Agalev, VU, SP en ACW. "Terwijl de traditionele en nieuwe sociale bewegingen binnen het hele project minstens een even belangrijke rol te spelen hebben", vindt Clauwaert. "Zij kunnen in Vlaanderen een voortrekkersrol spelen

Het zou interessant mocht de milieubeweging die visie inbrengen en op die manier de voorliggende teksten verder uitdiepen. Tegelijk kan de milieubeweging er op die manier voor zorgen dat de milieutematiek binnen de hele discussie inderdaad prioritair blijft. Binnenkort gaan Norbert De Batselier en Maurits Coppieters een aantal organisaties ervan proberen te overtuigen om het debat aan te gaan. Misschien zou het een goed idee zijn, mochten beide ook eens uitgenodigd worden naar BBL".

BBL BEREID TOT PRATEN

Dient de Vlaamse milieubeweging actief mee te werken aan het debat rond 'Het Sienjaal'? Of is de hele heisa rond het project Coppieters-De Batselier wat overtrokken en weinig prioritair voor de natuur- en milieuverenigingen in Vlaanderen? BBL-voorzitter Gust Feyen vindt het alvast positief dat er binnen het Vlaamse politieke landschap wat beweging is én dat de milieutematiek als absoluut prioritair wordt beschouwd. "Een beetje rammelen in de politieke partijen kan nooit geen kwaad", aldus een sappige Gust Feyen. Maar wat met de uitnodi-

ging om samen rond de tafel te gaan zitten? "We zijn met BBL in principe geïnteresseerd om met alle democratische partijen en bewegingen rond de tafel te gaan zitten om te zien hoe we ons gedachtengoed politiek en maatschappelijk kracht kunnen bijzetten. Vermits ik bovendien vermoed dat Coppieters en De Batselier wel terdege zullen weten waarmee ze bezig zijn, zie ik geen reden waarom we dat met hen niet zouden doen?". Toch wijst Gust Feyen ook op de beperkte mogelijkheden van de milieubeweging om aan allerlei overlegfora actief deel te nemen. "Zo'n initiatief is heel zinvol, maar we moeten rekening houden met de beperkte mogelijkheden van de milieubeweging op dat vlak. Wij beschikken niet over een uitgebreid professioneel kader of een studiedienst die zich uitsluitend daarmee kan bezighouden. Het professioneel kader van de milieubeweging heeft nu al meer dan de handen vol. De inzet van vrijwilligers is dan ook bijzonder belangrijk maar dat zijn dan weer mensen die al heel wat tijd investeren in de werking van lokale en regionale milieu- en natuurorganisaties. Ik vermoed dat zij een dergelijk debat niet echt als prioriteit beschouwen".

NIET TE ABSTRAKT A.U.B.

Liggen de natuur- en milieu-organisaties wakker van het initiatief van Maurits Coppieters en Norbert De Batselier om de progressieve krachten in Vlaanderen te bundelen? Natuurreservaten vzw is de grootste natuurvereniging van Vlaanderen en is, in die hoedanigheid, misschien één van de organisaties die het debat wat kan aanzwengelen. "Op dit moment heeft niemand hier de teksten al doorgenomen", vertelt Marc De Coster van Natuurreservaten vzw. "Maar ik meen wel te weten dat het boek o.a. gebaseerd is op de analyse van Petrella. Om eerlijk te zijn: ik vrees een beetje dat dergelijke theorieën voor heel wat mensen teveel een 'ver-van-mijn-bed'-show zijn". Marc De Coster onderlijnt de eerder praktisch en konkreet georiënteerde aanpak van Natuurreservaten vzw: "Voor ons is het vooral belangrijk dat we zoveel mogelijk mensen kunnen warm maken om mee te werken aan natuurbehoud en natuurontwikkeling, ook buiten de reservaten. Een positieve aanpak staat daarbij voorop". Precies die natuur buiten de reservaten moet echter volgens 'Het Sienjaal' meer aandacht krijgen. Een 'appetizer' voor Natuurreservaten vzw? "Wanneer

men vindt dat de natuur er is voor iedereen én dat er meer aandacht moet worden besteed aan die natuur buiten de reservaten, dan is dat een uitgangspunt waar wij voor 200% achter kunnen staan", aldus nog Marc De Coster.

ONAFHANKELIJKHEID STAAT VOOROP

Een voorzichtige interesse bij de milieubeweging om het debat met De Batselier en Coppieters aan te gaan? "Misschien wel", aldus nog BBL-voorzitter Gust Feyen. "Maar het moet duidelijk zijn dat we in ieder geval onze onafhankelijkheid willen bewaren. Zelfs wanneer we ons met BBL engageren om aan de gesprekken deel te nemen, dan doen we dat als onafhankelijk gesprekspartner. Wanneer we merken dat het de bedoeling is om de milieubeweging politiek in te kapselen, dan haken we onmiddellijk af". Misschien wordt dat wel de grote uitdaging voor Coppieters en De Batselier: in hoeverre kunnen ze de garantie bieden dat maatschappelijke groeperingen die geïnteresseerd zijn om aan het gesprek deel te nemen, hun eigenheid kunnen bewaren? Annick Clauwaert onderkent

die vrees maar vindt niet dat dit een argument is om langs de zijlijn toe te kijken: "De milieubeweging is enkele weken voor het CVP-milieukongres ook op de koffie gegaan bij de toenmalige CVP-voorzitter Van Hecke om een aantal eisen kracht bij te zetten. Misschien zijn de teksten van 'Het Sienjaal' vanuit milieu-oogpunt niet ideaal, maar dat is precies

een argument om de discussie aan te gaan. Wanneer je als maatschappelijke groepering vertrekt van dogma's en nooit bereid bent om de dialoog met anderen aan te gaan, dan raak je op termijn geïsoleerd en beperk je je eigen slagkracht. Het is niet omdat je praat dat je je eigen identiteit opgeeft".

DEBAT MET BASIS AANGAAN

Ook voor Louis De Bruyn is het duidelijk dat de milieubeweging het debat rond

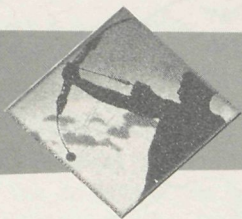

'Het Sienjaal' niet uit de weg kan gaan. De Bruyn is actief binnen het Vlaamse Overleg Duurzame Ontwikkeling (VODO) en de Werkgroep voor een Rechtvaardige en Eerlijke Landbouw (WERVEL). De milieubeweging is hem dus niet onbekend. Net als Annick Clauwaert schreef hij mee aan de Coppieters-teksten. "Het zou mooi zijn, mocht 'Het Sienjaal' aanleiding geven tot discussies allerhande over de thema's die in het boek worden behandeld", vindt De Bruyn. "De milieubeweging kan hierin een rol spelen door vooral de lokale milieu- en natuurverenigingen ertoe aan te zetten een debat te voeren over de inhoud van het boek. Het zou mooi zijn mocht er de komende maanden in tientallen Vlaamse verenigingen en organisaties een debat op gang komen rond datgene wat Coppieters en De Batselier op papier hebben gezet". 'Het Sienjaal' kan je echter bezwaarlijk een 'hapklare brok leesvoer' noemen. Gaat dit het petje van de lokale milieu-aktivist niet te boven? "Ik geloof het niet", antwoordt Louis De Bruyn. "We moeten als milieubeweging proberen om de voorliggende teksten te konkretiseren, vanuit de basis. Denk je echt dat de lokale milieu-aktivist niet weet dat ons afvalprobleem en de hele landbouwproblematiek geen uitlopers zijn van de neo-liberale pletwals zoals Coppieters en De Batselier die beschrijven? We kunnen nog heel wat leren van de manier waarop lokale natuur- en milieuverenigingen bezig zijn en naar oplossingen zoeken. Het zou jammer zijn, mochten we die expertise niet inbrengen in het debat dat Coppieters en De Batselier op gang willen brengen".

• Piet Decoster

Dient de Vlaamse milieubeweging actief mee te werken aan het debat rond 'Het Sienjaal'? Of is de hele heisa rond het projekt Coppieters-De Batselier wat overtrokken en weinig prioritair voor de natuur- en milieuverenigingen in Vlaanderen? (foto Daniël Van Assche)

HET GROENE WINKELKARRETJE DOORGELICHT

Je zal als konsument maar eens milieubewust je inkopen doen. Om te beginnen zit in een winkelkarretje menige PVC verpakking en tetra brik. En op de koop toe ben je er niet zeker van dat de zogezegd recycleerbare verpakkingen ook daadwerkelijk gerecycled worden. De distributiesector benut alvast amper haar cruciale positie tussen leverancier en konsument om de preventie en het beheer van verpakkingsafval te verbeteren. Dit blijkt uit een vergelijkende studie van de milieubeweging bij 14 grote supermarkten in de Benelux, Duitsland en Frankrijk.

De verpakkingsproblematiek blijft aktueel. Na jarenlang gepalaver over de ektaksen ondertekenden de drie Gewesten onlangs het interregionaal samenwerkingsakkoord over de preventie en het beheer van verpakkingsafval. BBL-beleidsmedewerkster Marion Géron: *"Het akkoord legt heel wat verantwoordelijkheid bij de distributie, die een serieuze achterstand zal moeten inhalen. De Belgische distributiesector benut nu amper haar cruciale positie tussen leverancier en konsument om de preventie en het beheer van verpakkingsafval te verbeteren"*.

Dit blijkt uit een vergelijkend onderzoek van die Inter-Environnement Wallonie (IEW) bij 14 grote supermarkten in België, Duitsland, Nederland, Luxemburg en Frankrijk. De studie, uitgevoerd in opdracht van het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM) en de Vereniging van Steden voor Recyclage, inventariseerde de bestaande initiatieven van de grootdistributie inzake het verspreken van milieu-informatie, preventie, hergebruik en recyclage van verpakkingen.

DIT IS RECYCLEERBAAR

"De resultaten spreken voor zichzelf", zegt IEW-opdrachthouder Cathérine Legrand. "Uit onze studie leiden we af dat grootwarenhuizen weinig of geen milieugerichte informatie verschaffen over de produkten (en hun verpakkingen) die ze verdelen zodat de konsument zijn koopgedrag kan baseren op gefundeerde milieu-argumenten". Wat denkt Legrand over zinnigjes als "Dit is recycleerbaar", die meermaals op verpakkingen worden

aangetroffen. "Dit is je reinste onzin. Op dergelijke verpakkingen staat immers nergens dat die verpakking ook daadwerkelijk wordt gerecycled. Controle hierop bestaat er overigens niet". Analoge problemen doen zich eveneens voor bij het groene punt weet Marion Géron. "De wildgroei aan 'weinigzeggende' ekolabels verwacht de konsument in zijn aankoopgedrag.

SPA IN HET BUITENLAND

De konsument beschikt vaak over een te beperkt aantal keuzemogelijkheden, bijvoorbeeld inzake milieuvriendelijke verpakkingen. Retoursystemen met statiegeld, een ruime waaier aan milieusparende verpakkingen, voldoende herbruikbare of gerecycleerde verpakkingen zijn nog steeds een vreemde eend in de distributiebijt.

Toch kan de distributiesector gemakkelijk milieugerichte maatregelen invoeren. Tal van praktijkvoorbeelden tonen aan dit mogelijk is. Zo verstrekt de Nederlandse distributieketen C-1000 uitgebreide milieu-informatie; bestaat er een zelftap-systeem voor verse volle melk in de Luxemburgse keten Match en beschikt de Duitse keten Globus Markt over een goedkopere statiegeldfles voor cola.

WANTOESTAND OMBUIGEN

Uit deze voorbeelden blijkt dat de grootdistributie de mogelijkheid heeft om de huidige wantoestand voor bepaalde afvalproblemen positief om te buigen. De milieubeweging vraagt dringend werk te maken van een coherent produkt- en afvalbeleid. De grootdistributie dient

De milieubeweging vindt dat de verpakkingsindustrie werk moet maken van objectieve informatie over de milieu-impakt van verpakking. (Foto Frans Geys)

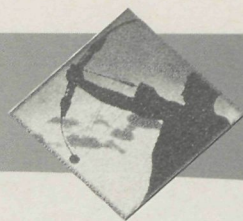
zowel te werken op het niveau van de konsument als van de leverancier.

Marion Géron: *"Zo vragen we alvast dat de grootdistributie werk zou maken van een coherent produkt- en afvalbeleid. Dit kan o.a. door klanten objectief te informeren over de milieu-impakt van verpakkingen en produkten als door het assortiment milieusparende produkten en verpakkingen uit te breiden. Gratis plastic draagtassen worden best verbannen. Hergebruik en recyclage van verpakkingen dienen actief worden aangemoedigd"*.

• Danny Jacobs

Het rapport 'Enquête sur les critères verts de la grande distribution en Belgique et dans les pays limitrophes' (IEW, juni 1996, 100 blz., 150 fr. plus verzending) is verkrijgbaar bij BBL.

STRIJD OM DE OPEN RUIMTE LAAIT WEER OP

De strijd om de open ruimte lijkt volop opgelaaid. Boerenorganisaties eisen met klem het leeuwendeel van de open ruimte op. Open ruimte die overigens gratis wordt aangeboden door de land- en tuinbouw, die er een heuse publiciteitscampagne in Vlaanderen voor over had. Burgemeesters uit West-Vlaanderen, die vrezen voor een massale 'uitvlagging' van Vlaamse bedrijven naar Noord-Frankrijk, willen gevoelig meer bedrijventerreinen in de toekomst. Eigenaars van weekendverblijven staan afkerig tegenover een definitieve verbanning uit mooie groen- en natuurgebieden ...

"En zo kunnen we nog een tijdje doorgaan", zegt Erik Grietens van het Forum Ruimtelijke Ordening, het samenwerkingsverband tussen de milieubeweging en planologen. "Dat de nakende vastlegging van het Ruimtelijk Struktuurplan Vlaanderen heel wat stof doet opwaaien, verwondert ons alvast niet. Wij vrezen wel dat stem van de sterke economische en landbouwlobby wel eens sterker dan de groene zal gaan doorwegen in het debat. Immers, economische middens, landbouwkringen en bouwpromotoren, die vrezen dat het plan hun mogelijkheden zal beknotten, proberen nog snel een aantal nieuwe verwezenlijkingen door te drukken".

STEL NIET UIT WAT ...

Het Ruimtelijk Struktuurplan Vlaanderen (RSV) biedt het kader voor de organisatie van onze leefomgeving, gaat uit van een sektoroverstijgende benadering op lange termijn en is het toetsingskader voor toekomstige ruimtelijke ingrepen. Het Forum eist dat het plan zonder afzwakkingen wordt goedgekeurd en roept iedereen van goede ruimtelijke wil op om mee te werken aan de realisatie ervan. Het RSV garandeert immers een duurzame ruimtelijke kwaliteit voor een Vlaanderen met leefbare en goed functionerende steden naast grote, aaneengesloten open gebieden. *"Toch hechten we belang aan een aantal eigen aksenten. Zo vinden we van groot belang dat het stedelijk gebied, het buitengebied, gebieden voor economische activiteiten en lijninfrastructuren als vier grote onderdelen van het plan onlosmakelijk met elkaar verbonden blijven", aldus Erik Grietens. Een overzicht :*

WONEN IN HET STEDELIJK GEBIED

Vlaanderen heeft de volgende 10 jaar behoefte aan 300.000 bijkomende woon-

Het Forum Ruimtelijke Ordening wil dat het Struktuurplan Vlaanderen zo snel mogelijk wordt gerealiseerd. (Foto Frans Geys)

gelegenheden. Om deze woningen op te trekken zonder het Vlaamse landschap ernstig te schaden, maar het integendeel te versterken, opteert het RSV voor "gedekontreerde bundeling". Dit principe gaat uit van een herwaardering van steden en de belangrijkste dorpskernen. Minstens 60% van de nieuwe woningen zijn voorzien in het stedelijk gebied, de overige 40% in de kernen van de open ruimte.

NATUURLIJKE STRUKTUUR

De uitbouw van een natuurlijke structuur in het buitengebied is een belangrijk onderdeel van het Ruimtelijk Struktuurplan. Het wil grote, aaneengesloten oppervlaktes voor natuur. Natuurverwevingsgebieden, waarin meerdere functies (natuur, bosbouw, landbouw, recreatie) gelijkwaardig naast mekaar bestaan, zijn hiervan één onderdeel. Via verwevingsgebieden worden bestaande - doch vaak bedreigde - natuurwaarden in een landbouwomgeving of in (productie)bossen bewaard of verder ontwikkeld.

RUIMTE VOOR BEDRIJVEN

Ruimtelijke en economische ontwikke-

lingen worden in het Struktuurplan op mekaar afgestemd. Volgens de prognoses van het plan heeft Vlaanderen tot 2007 behoefte aan minimaal 3.000 en maximaal 9.300 ha nieuw bedrijventerrein. *"Wij vragen uitdrukkelijk dat er voorzichtig en zuinig wordt omgesprongen met de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen".* Dit kan door de minimale prognose van 3.000 ha op het terrein vast te leggen en de overige 6.300 ha af bakenen in reservegebieden. *"Deze reserves mogen pas aangesneden worden als er geen plaats meer is op de bestaande bedrijventerreinen".*

STOP OP NIEUWE WEGEN

Volgens de prognoses van het Struktuurplan zal, bij ongewijzigd beleid, het personenverkeer met 40% toenemen, het goederenverkeer zal groeien met 60%. Om die groei op te kunnen vangen wil het RSV daarom het bestaande wegennet optimaliseren en de groei van het autoverkeer afremmen door alternatieve vervoersmogelijkheden uit te bouwen. *"Het Forum staat volledig achter deze optie", besluit Grietens.*

• Danny Jacobs

BLAUWE VLAG WIL MEER AANDACHT VOOR MOBILITEIT IN EN OM REKREATIECENTRA.

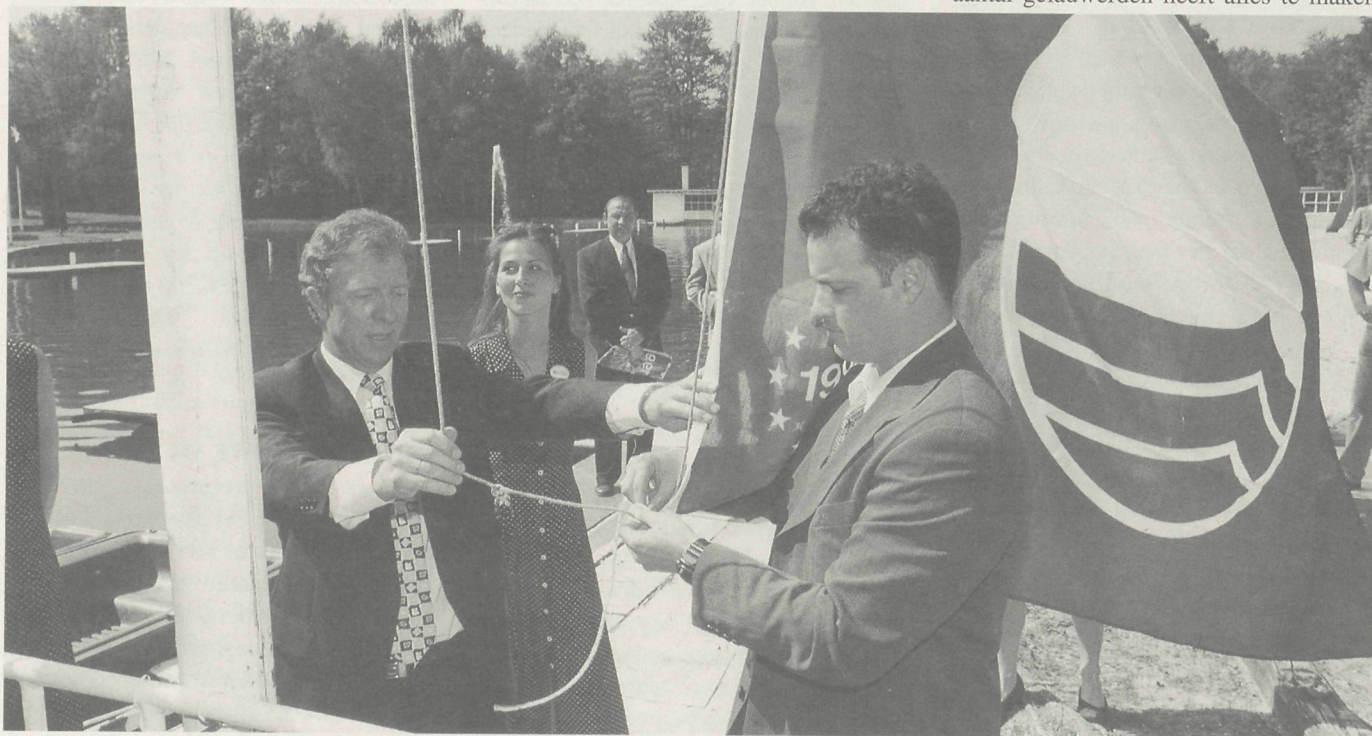
Op een snikhete woensdag 5 juni reikte minister Kelchtermans 13 'Blauwe Vlaggen' uit aan evenveel recreatievijvers en jachthavens in Vlaanderen. Een en ander kadert in de 'Europese Blauwe Vlag'-kampagne die in Vlaanderen wordt gekoördineerd door de Bond Beter Leefmilieu (BBL). De campagne richt zich tot kuststranden, jachthavens en binnenwateren. Naast de huidige tien landen uit de EU nemen ook Bulgarije, Cyprus, Estland, Slovenië en Turkije deel. Bedoeling van de campagne is o.m. te streven naar gelijke normen voor waterkwaliteit overal in Europa. De Blauwe Vlag is dus een belangrijk instrument voor de EG-lidstaten om te komen tot een integraal beheer van de kustzones, alsook een geïntegreerde kwaliteitsbewaking van de binnenwateren. Dit jaar wordt vooral het aspekt 'mobiliteit' om en rond vijvers en jachthavens in de kijker gezet...

"De voornaamste doelstelling van de campagne is eigenlijk het publiek sensibiliseren rond de kwaliteit en het beheer van de zwemwaters", vertelt Jan Van Herk die voor BBL de campagne koördineert. "Maar we willen de uitbaters van zwemwateren én de beleidsverantwoor-

delijken ook aanzetten tot een actieve participatie aan een beter leefmilieu". Tegelijk wil de campagne het grote publiek wijzen op de noodzaak om de natuurlijke omgeving waarin men zijn vakantie en vrije tijd doorbrengt, te beschermen.

STRENGE VOORWAARDEN...

Dit jaar kunnen in Vlaanderen acht stranden en vier jachthavens hun Blauwe Vlag omhoog halen. In vergelijking met '95 betekent dit een verdubbeling. Toen kregen vijf zwemwaters en één jachthaven een Blauwe Vlag. De stijging van het aantal gelauwerden heeft alles te maken

Op 5 juni kregen acht recreatievijvers en vier jachthavens uit handen van Leefmilieu-minister Theo Kelchtermans een Blauwe Vlag uitgereikt. Met de Blauwe Vlag-kampagne wil BBL uitbaters en bezoekers van zwemwateren én de beleidsverantwoordelijken aanzetten tot een actieve participatie aan een beter leefmilieu. (foto Pol De Wilde).

met de groeiende bekendheid van de Blauwe Vlag-kampagne en de inspanningen die de uitbaters leveren om in aanmerking te komen voor deze milieu-onderscheiding. Om in aanmerking te komen voor een Blauwe Vlag moet aan een aantal voorwaarden zijn voldaan. "Het zwemwater moet niet alleen voldoen aan de strenge Europese richtwaarden inzake waterkwaliteit, er zijn ook heel wat andere criteria die van groot belang zijn", stipuleert Jan Van Herk. "Zo moet het duidelijk zijn dat de uitbater van de jachthaven of de recreatievijver voldoende aandacht besteedt aan fauna en flora in de omgeving, dat er gediplomeerde redders aanwezig zijn, dat er voldoende sanitaire installaties zijn en dat er overal genoeg vuilnisbakken staan opgesteld". Specifiek voor de jachthavens zijn vooral aspecten als de selectieve ophaling van afval, de verantwoorde opslag van olie, afval en chemicaliën én zichtbaar proper water de belangrijkste aandachtspunten.

Op 5 juni kregen dus acht recreatievijvers uit handen van Leefmilieu-minister Theo Kelchtermans een Blauwe Vlag uitgereikt. Het gaat om kampeerverblijfpark Diepvennen in Londerzeel, Heuvelsven in Dilsen-Stokkem, Wouterbron in Opoeteren, De Vijvers in Averbode, het Campinastrand in Dessel, het Klein Strand in Jabbeke, De Ster in Sint-Niklaas en De Lilse Bergen in Lille. De Lilse Bergen krijgt twee wimpels, één voor de grote en één voor de kleine vijver. De vier jachthavens die een blauwe wimpel mee naar huis kregen zijn de Schoten Yacht Club uit Schoten, de Vlotkom uit Nieuwpoort, de Heerenlaak uit Maaseik en De Spaanjerd uit Ophoven. "Zolang deze binnenwateren en de onderscheiden jachthavens de imperatieve criteria van de Blauwe Vlag campagne naleven, kan de Vlag blijven wapperen", aldus nog Jan Van Herk. "Wanneer een of andere norm echter overschreden wordt, dan treffen we onmiddellijk de nodige maatregelen. Konkreet komt dat erop neer dat de Blauwe Vlag dient gestreken te worden. Meteen een duidelijk signaal voor de bezoekers".

AANDACHT VOOR MILIEU-EDUKATIE

Dat betekent uiteraard dat de BBL de evolutie van de waterkwaliteit op de voet

Om een Blauwe Vlag binnen te halen, moet niet alleen het zwemwater voldoen aan de strenge Europese richtwaarden inzake waterkwaliteit. In en om de jachthavens en recreatievijvers moet ook voldoende aandacht besteed worden aan fauna en flora... (foto Gert Jochems)

zaal volgen. "Dat gebeurt op basis van gegevens die ons door de bevoegde instantie, de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), worden doorgestuurd", legt Jan Van Herk uit. "Om helemaal zeker te zijn van ons stuk zal een erkend labo nog bijkomende staalnamen verrichten in onze opdracht. De bemonstering zal ongeveer tweewekelijks plaatsvinden". Indien vervuiling optreedt wordt de bemonsteringsfrequentie opgedreven.

Naast de kwaliteit van de jachthavens en binnenwateren wil de Blauwe Vlag-kampagne ook ruim aandacht besteden aan milieu-educatie. "In dat kader organiseren we op zondag 21 juli opnieuw een 'Milieu-Waterdag' met tal van wandelingen en fietstochten die de bezoekers en de uitbaters warm moet maken voor meer natuur- en milieuvriendelijk gerichte recreatie in en rond het water", aldus een enthousiaste Jan Van Herk. "In dat kader stelden we trouwens de brochure 'Milieuvriendelijke Mobiliteit' voor met tientallen tips voor toeristen en toeristisch-recreatieve ondernemers".

Mobiliteit om en rond recreatievijvers en jachthavens krijgt dit jaar dus bijzondere aandacht. "Met konkrete voorbeelden willen wij het autogebruik in en rond het recreatiegebied zoveel mogelijk beperken", verduidelijkt Jan Van Herk. "Je

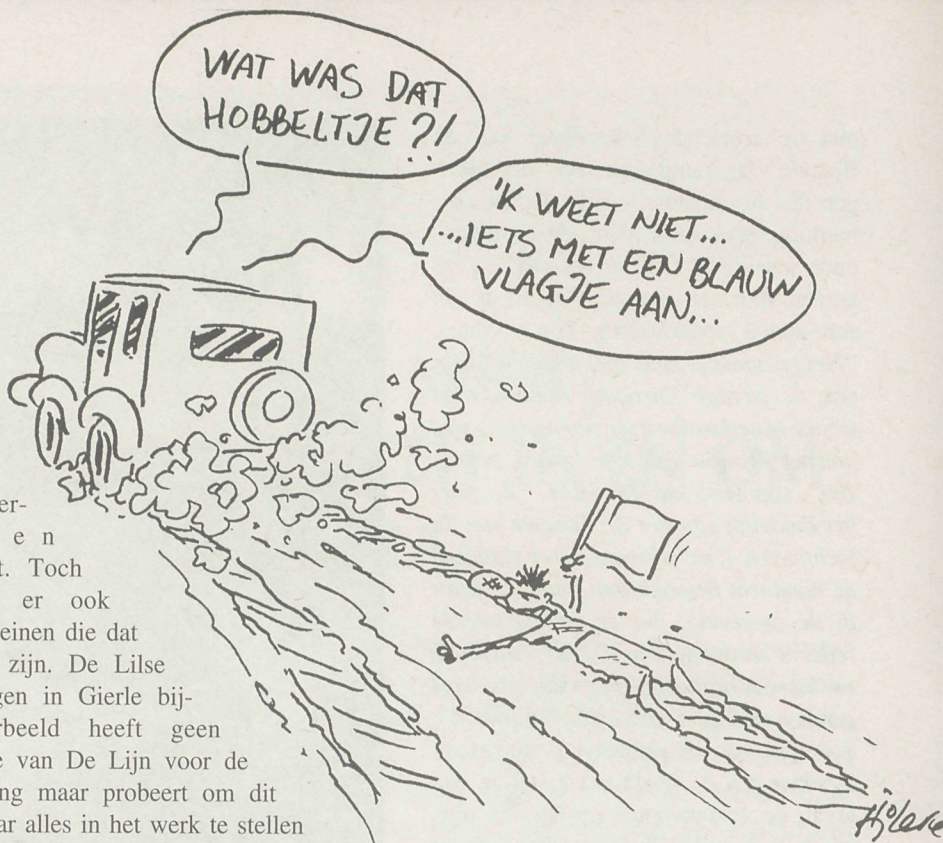
bent tenslotte op vakantie om tot rust te komen en, als het even kan, zover mogelijk van het drukke autoverkeer verwijderd te zijn". BBL stelde vast dat de verkeersproblemen zich in de vakantiemaanden van de werksteden naar de toeristische centra verschuiven. Met de brochure wil de milieukoepel dan ook praktische tips geven hoe die 'recreatie-mobiliteit' verminderd kan worden. Vaak gaat het om eenvoudige maatregelen zoals de aanleg van verkeersdrempels, een verbod van auto's op het kampeerterrein, behalve dan bij vertrek en aankomst om de bagage te lossen en te laden. "Een ander voorstel is om een fiets ter beschikking te stellen van de persoon die bij aankomst zijn of haar autosleutels inlevert", gaat Jan Van Herk verder. "Op die manier ontdek je misschien de luxe om eens niet op zoek te moeten gaan naar dat parkeerplaatsje of kom je tot het inzicht dat buschauffeurs ineens heel wat vriendelijker zijn als ze geen auto op de voorbehouden strook van de bushalte zien staan". Wat is er voor een fietser trouwens leuker dan frivool te laveren tussen de in een file stilstaande koolstofmonoxide spuiende ijzerblokken? Afgezien van de geur merk je ineens dat je voor korte afstanden met een fiets best eens vlugger en meer ontspannen op je bestemming kan geraken.

OP BOODSCHAP MET DE BAKFIETS

Op het terrein zelf kan de uitbater trouwens ook het goede voorbeeld geven. "Vaak zie je dat de kampeerwinkel en de kafetaria voor de meeste kampeersers en badgasten onmogelijk te bereiken zijn zonder de auto", zegt Jan Van Herk. "Dit kan vermeden worden door wandel- en fietspaden aan te leggen die in rechte lijn naar de winkel gaan. Of je kan een boodschappersronde met de bakfiets op getouw zetten. Zo'n fiets is ook ideaal om de bestellingen in de kampeerwinkel rond te brengen. 's Avonds formuleertje ingevuld, 's morgens geleverd".

Ook buiten het terrein gaat het meestal fout in de zomerperiode. Vooral de kust gaat wel eens ten onder aan zijn aantrekkingskracht. Dichtslibbende aanvoerwegen naar zee, blokrijden op autosnelwegen, kustcentra en dijken met krioelende auto's die wanhopig vloekend op zoek zijn naar die ene resterende parkeerplaats, wildparkeren langs de Koninklijke Baan... Voor de grote recreatiecentra zijn deze problemen misschien minder relevant, niettegenstaande zijn ze wel aanwezig. Ook hiervoor reikt BBL een aantal oplossingen aan.

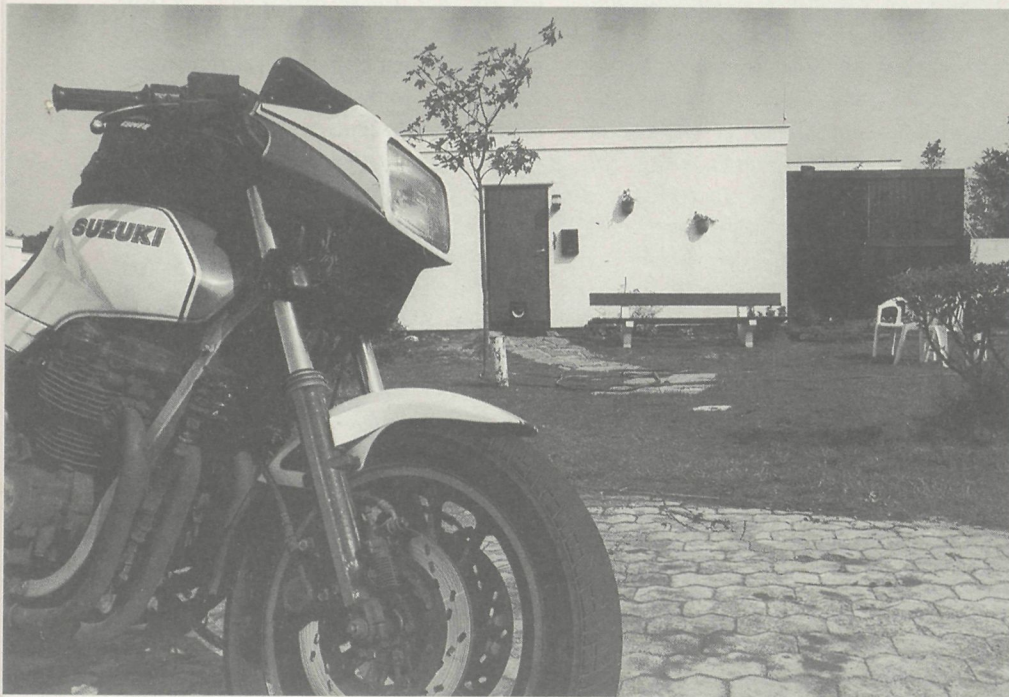
neer
je er-
h e e n
trekt. Toch
zijn er ook
domeinen die dat
niet zijn. De Lilse
Bergen in Gierle bij-
voorbeeld heeft geen
halte van De Lijn voor de
ingang maar probeert om dit
najaar alles in het werk te stellen
om vanaf volgend seizoen tijdens de
zomermaanden een tijdelijke halte te
krijgen. "Recreatiedomeinen die wel een
halte in de nabijheid hebben kunnen hun
gasten stimuleren om de uitstapjes met het
openbaar vervoer te doen", stelt Jan Van
Herk voor. "Dit kan door een duidelijk

pleegd worden en dat er een duidelijk onderscheid gemaakt wordt tussen de week en de week-end regeling". Wie zelden of nooit gebruik maakt van het openbaar vervoer kan immers de moed wel eens verliezen als hij zich niet goed kan oriënteren op kaarten en een punthoofd krijgt van al de cijfertjes die achter elke halte staan. Jan Van Herk: "Om een nog betere service te bieden, kan de uitbater natuurlijk zelf kaarten verkopen of een premie of presentje geven aan de gasten die aantonen dat ze met het openbaar vervoer naar zijn domein zijn gekomen". Voor campagnecoördinator Jan Van Herk is het duidelijk: "Er zijn genoeg alternatieven voor de auto wanneer je, ook in eigen streek, er eens tussenuit wil knijpen. Alleen zijn de meeste recreanten zich daar nog niet meteen van bewust". De nieuwe BBL-brochure wil alvast een nieuwe stap in de goede richting zetten en recreanten en uitbaters motiveren om op zoek te gaan naar alternatieven om de vakantie gezonder te maken.

De brochure "Milieuvriendelijk vrijetijdsverkeer." kost 100 frank en kan je bestellen bij Bond Beter Leefmilieu, Overwinningstraat 26, 1060 Brussel, Tel. 02/539.22.17., Fax. 02/539.09.21. Zie ook "Ekotips voor de toeristisch-recreatieve ondernemer" BBL, juli '96.

• Piet Decoster

Dit jaar besteedt de Blauwe Vlag Campagne bijzondere aandacht aan mobiliteit. In een nieuwe BBL-brochure wordt een aantal tips op een rijtje gezet om de wagen én de motorfiets wat meer langs de kant te laten staan. (foto Gert Jochems)

De meeste geselecteerde recreatiedomeinen zijn vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. Neem dus de bus of de trein wan-

herkenbare halte met een overzichtelijke plattegrond en een kaart van de busverbindingen aan te brengen. Belangrijk is vooral dat er een uurrooster kan geraad-

ALS EEN PAAL BOVEN WATER!

Tijdens de zomer controleert de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) voortdurend de kwaliteit van het zwemwater.

Zowel aan de kust als in het binnenland.

Of het gezond is om te zwemmen, lees je op de informatiepalen bij het water.

Voor meer uitleg, vraag de brochure:

Vlaamse Milieumaatschappij
Postbus 10 - 9300 Aalst

**De VMM, als een paal
boven water !**

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

DIENST
GEZONDHEIDSINSPECTIE

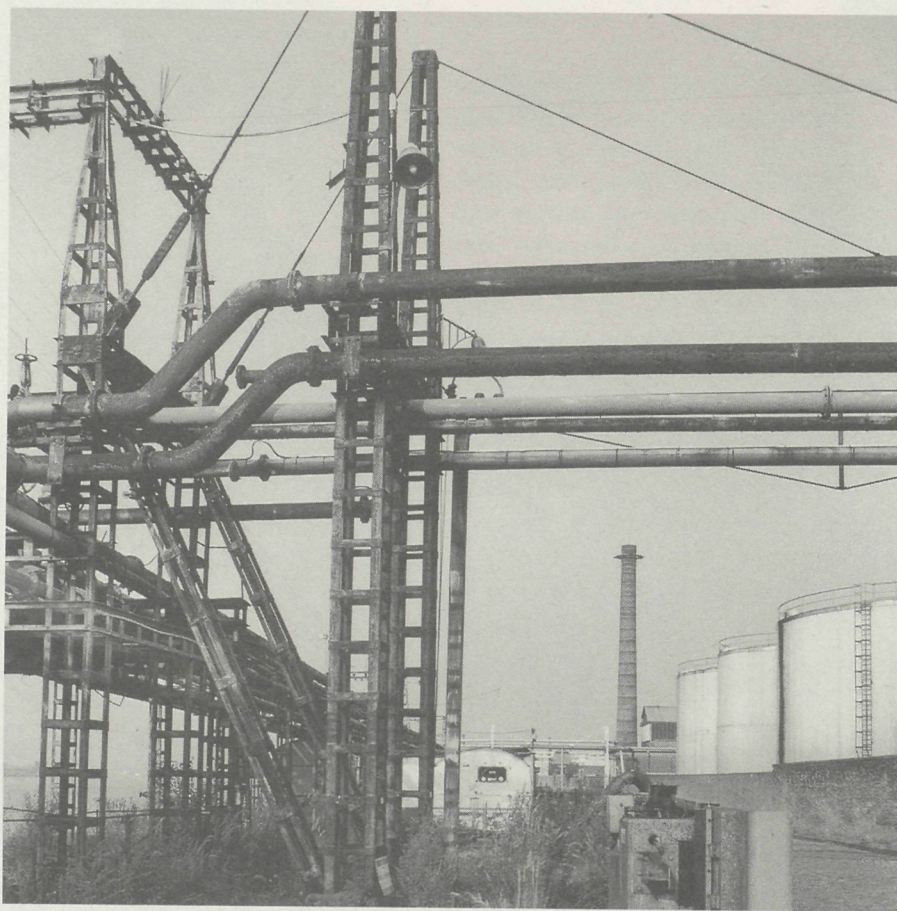
NIEUW AANSPEEKPUNT VOOR OMWONENDEN EN MILIEUGROEPEN IN HINDERLIJKE BEDRIJVEN HAAL EENS EEN MILIEUKOÖRDINATOR IN HUIS

Het zal je maar overkomen. Het metaalverwerkend bedrijf in je buurt zorgt onophoudelijk voor lawaaihinder. Klachten hierover bij de directie van de onderneming stoten op een muur van onbegrip. Voor vragen naar de mogelijke oorzaken van deze hinder word je van het kastje naar de muur gestuurd. De milieukoördinator zal hier vanaf nu komaf mee moeten maken. Meer zelfs. Hij of zij zal het milieubeleid van het bedrijf mee vorm moeten geven. BBL-beleidsmedewerker Bart Martens schetst voor ons het (ideale) takenpakket van deze nieuwe bedrijfsfunctie.

Ruim 8700 hinderlijke bedrijven en inrichtingen zijn sedert het begin van de zomervakantie verplicht om een milieukoördinator aan te stellen. De aanduiding van een milieukoördinator is een onderdeel van het dekreet "Bedrijfsinterne Milieuzorg". *"Dit is een eerste stap in de richting van een meer milieuverantwoordelijke bedrijfsvoering"*, vindt BBL-beleidsmedewerker Bart Martens. De idee van een milieukoördinator is overigens niet nieuw. De Vlaamse overheid ging hiervoor haar mosterd halen bij een meer dan 30 jaar oude Duitse wet.

ADVISEREN EN KONTROLEREN

Wat doet hij of zij nu? De milieukoördinator krijgt zowel een adviserende, controlerende als rapporterende bevoegdheid. De adviserende taken van de milieukoördinator slaan onder meer op de ontwikkeling en invoering van milieuvriendelijke produktiemethodes en produkten. Daarnaast dient de koördinator te waken over de naleving van de milieuwetgeving en is hij of zij verantwoordelijk voor de controle op de werkplaatsen en de zuiveringsinstallaties. Ook de (kontrole op de) uit te voeren emissie- en immissiemetingen, de registratie van de resultaten hiervan, het bijhouden van het afvalstoffenregister en de interne en externe communicatie behoren tot het takenpakket. Al bij al een flinke boterham ...

PUBLIEKE RELATIES VERZORGEN

Bart Martens: *"Belangrijker is echter de public relations functie. Als aanspreekpunt en verantwoordelijke voor interne en externe communicatie kan de milieukoördinator bijdragen tot een betere verstandhouding binnen het bedrijf en tussen het bedrijf en zijn burens"*. Bezorgde

omwonenden en leden van een verontruste milieugroep weten vanaf nu bij wie ze met hun vragen en verzuchtingen terecht kunnen. Dit geldt eveneens voor de konsument die informatie wil over de gevolgen van de produkten van een bedrijf voor mens en milieu. De tijd dat men met zijn vragen van het kastje naar de muur werd gestuurd, zou hiermee definitief

achter de rug moeten zijn. *"Mogelijk zal dit op termijn ook leiden tot een meer actief en gestructureerd overleg. Dit kan op termijn leiden tot een grotere betrokkenheid van werknemers en omwonenden bij het beleid van de onderneming"*, hoopt Martens.

NAAR EEN MILIEUOKET

Hoe zit het echter met gebieden waar zich een grote concentratie van diverse milieuhinderlijke inrichtingen voordoet? Volgens Bart Martens zullen de verschillende aanwezige milieukoördinatoren in dit geval geen afdoend antwoord kunnen bieden op vragen en bekommernissen van omwonenden en betrokken milieugroepen. *"Hier wil men vooral inzicht krijgen in de globale milieubelasting binnen de regio, de mogelijke gevolgen en effecten hiervan en in de mogelijkheden om hieraan iets te verhelpen. De oprichting van een regionaal milieuloket of een milieu-overlegplatform - in het kader van een gebiedsgericht milieubeleid - zou hier meer aan de behoeften kunnen voldoen"*, aldus Martens.

TAKEN INVULLEN A.U.B.

Verder dringt zich volgens de milieubeweging een verdere konkretisering op van de taakinvulling van de milieukoördina-

tor. De wettelijke omschreven taakinvulling van de milieukoördinator is immers vrij ruim en laat te veel ruimte tot interpretatie. Hij of zij moet onder meer *"bijdragen tot de ontwikkeling, invoering, toepassing en evaluatie van milieuvriendelijke produktiemethoden en produkten"*. Wat deze taken minimum moeten inhouden zou door de wetgever duidelijker gespecificeerd moeten worden. Martens: *"Waar het gaat over de adviserende taak rond milieuvriendelijke produktiemethoden en produkten, zou de milieukoördinator voor elke nieuwe vergunningsaanvraag of geplande milieu-investering verplicht advies moeten vragen aan het Vlaams kenniscentrum voor Best Beschikbare Technieken van het VITO"*.

KLACHTENREGISTER

Ook de kommunikatietak van de milieukoördinator zou duidelijke minimumvereisten gesteld moeten bevatten. *"Bond Beter Leefmilieu denkt hierbij aan het verplicht openbaar emissiejaarverslag. Momenteel eindigt openbaarheid van milieu-informatie voor vele bedrijven bij het aan de overheid overmaken van verplicht door te spelen milieugegevens"*. Opdat binnen de muren van het bedrijf klachten van de buitenwereld op een ernstige en open manier zouden behandeld worden, zou ook een klachtenregister ver-

plicht kunnen gesteld worden. In zulk klachtenregister moet naast een inventarisatie van binnengelopen klachten ook vermeld worden welk gevolg aan de verschillende klachten gegeven werd. Zulk register kan dan onderdeel uitmaken van het jaarverslag van de milieukoördinator en zo ook op de tafel van de bedrijfsleiding en de KVG/OR terecht komen.

TOEKOMSTIGE UITDAGINGEN

Een konkretisering en specificatie van enkele minimumvereisten mag echter niet leiden tot een taakomschrijving met een gesloten karakter. Naarmate zich nieuwe uitdagingen aandienen - denk bijvoorbeeld aan de opzet van bedrijfsvervoersplannen - moeten ook deze door de milieukoördinator kunnen opgenomen worden. Misschien moet in de toekomst de milieukoördinator ook de *"regisseur"* worden van het ketenbeheer van het bedrijf. *"Op die manier kan voorkomen worden dat het milieubeleid van een bedrijf al te zeer wordt verengd tot een praktijk van "good-houskeeping" en aandacht voor de onmiddellijke omgeving"*, besluit Martens.

Een brochure over het wat en hoe van de milieukoördinator is gratis verkrijgbaar bij AMINAL, Belliardstraat 14-18, 1040 Brussel, tel. 02/512.50.20.

"VROLIJKE, VROLIJKE VRIENDEN!"

TIPS VOOR EEN MILIEUVRIENDELIJKE ZOMERKAMP!

Vakantie... Dé periode bij uitstek voor jongerengroepen en jeugdbewegingen allerhande om met zijn allen op kamp te trekken. Niet alleen de traditionele jeugdorganisaties zoals Scouts of Chiro organiseren zomerkampen, ook specifieke jeugdverenigingen als de Jeugdbond voor Natuur- en Milieubescherming (JNM) en Natuur 2000 zoeken de meest natuurrijke plekken op om hun tenten op te slaan. Vooral heuvelachtige landschappen met afwisselend bossen en open stukken zijn gegeerd. Maar jongerenkampen mogen dan al een boeiende aangelegenheid zijn, vaak zorgen ze voor nogal wat milieu-overlast. Teveel afval, ongecontroleerd omspringen met water, zeldzame natuur die wordt bedreigd,... Toch kan je ook op kamp op een prettige manier rekening houden met milieu en natuur. Milieurama zet een aantal tips op een rijtje...

Alles begint met de manier waarop je naar je kampplaats trekt. Bij mooi weer is het vanzelfsprekend tof en plezierig om met de fiets of te voet op kamp te gaan. Heb je een behoorlijke afstand voor de boeg, neem dan zoveel mogelijk de trein of de bus. Jongerengroepen krijgen aanzienlijke kortingen en op aanvraag krijg je zelfs een speciale service aangeboden. Het laatste stukje af te leggen weg tussen het trein- of busstation en de kampplaats leg je uiteraard best te voet af. Probeer zo weinig mogelijk extra kampmateriaal (sjorhout e.d.) mee te sleuren. Eens je op de kampplaats gearriveerd bent, kan je zoveel mogelijk gebruik maken van het openbaar vervoer. Boodschappen kan je bijvoorbeeld met de bakfiets, te voet of met de bus doen. En ook voor de traditionele dropping kan je wel de auto langs de kant laten staan. Probeer het eens met het openbaar vervoer. Kan best leuk worden!

PROBEER HET AFVAL TE SELEKTEREN EN TE KOMPOSTEREN...

Op kamp zorg je er op tal van manieren voor dat er nogal wat afval wordt geproduceerd. Toch kan je ervoor zorgen dat de totale hoeveelheid afval beperkt blijft...

Vooral alles wat te maken heeft met het klaarmaken van eten zorgt voor nogal wat verpakkingsafval. Het overgrote deel van de etenswaren wordt meestal niet ter plaatse ingekocht maar meegebracht van thuis. En dat zijn vooral verpakkingen in blik of brik. Die zijn misschien wel mak-

kelijker te transporteren maar zorgen wel voor heel wat nutteloos verpakkingsafval. Opteer zoveel mogelijk voor verse groenten. Let er bovendien op dat je bij het schoonmaken van de groenten het organisch en komposteerbaar afval niet zomaar in de vuilnisemmer deponeert. Wanneer je in een kamphuis logeert dan kan je misschien met de verhuurder een aantal afspraken maken inzake kompostering.

Doe ook maximaal inspanningen om het afval duidelijk gescheiden te houden. Hou organisch afval, blik, metaal, glas, plastic, KGA, papier en karton apart en maak zoveel mogelijk gebruik van de plaatselijke mogelijkheden (bv containerpark) om het afval gescheiden te laten verwerken.

...MAAR WERK VOORAL AAN AFVAL-PREVENTIE!

Komposteren en sorteren is dan wel lovenswaardig, afvalpreventie blijft de beste manier om de afvalberg zo klein mogelijk te houden. Vaak vergt afvalpreventie niet zo'n grote inspanningen. Moet je boodschappen doen, vermijd dan zoveel mogelijk overbodige verpakkingen. Vaak heb je op kamp aanzienlijke hoeveelheden van doen. Let erop dat je die beter in één grote verpakking dan in vele gescheiden kleine stukjes koopt. Vermijd zoveel mogelijk blik- en brikverpakkingen. Glas met statiegeld, groenten en fruit per kist, genieten de voorkeur. Op

heel wat jongerenkampen is er op vandaag nog maar weinig te merken van een echte afvalpreventie. Meer zelfs, vaak worden papier en plastic gewoon verbrand om de hoeveelheid afval te beperken.

Probeer op kamp ook zoveel mogelijk zwerfvuil te vermijden. Laat verpakkingen tijdens picknicks en papiertjes van spelopdrachten niet zomaar langs de weg achter. Vaak worden op weg naar de kampplaats her en der wegwijzers opgehangen. Zorg ervoor dat die na het kamp worden opgehaald. Probeer ook het materiaal op kamp goed te onderhouden. Voorzie speciale koffers voor stiften, scharen, verf en borstels en maak hieromtrent afspraken.

VLEES OF VEGETARISCH?

Een kamp is het uitgelezen moment om eens wat extra-aandacht te besteden aan voeding. Gebruik zoveel mogelijk verse groenten en fruit. Op die manier sla je twee vliegen in één klap: je eet gezonder én je vermijdt een hoop verpakkingsafval. Koop zoveel mogelijk seizoensgroenten, die zijn bovendien goedkoopst. Verse groenten zijn vaak wel een flink stuk duurder maar misschien zijn er wel ouders die tegen een zacht prijsje een deel van de opbrengsten van hun moestuintje willen verkopen? Op die manier kunnen zelfs biologische groenten betaalbaar blijven. Maar je kan de kostprijs ook in evenwicht brengen door te besparen op de hoeveelheid vlees. Misschien is het een leuk idee om eens enkele vegetarische maaltijden te introduceren? Bovendien is voor kinderen 120 g vlees per dag ruim voldoende.

Een kampdag begin je meestal met een stevig ontbijt. Zorg ervoor dat je Max Havelaar-koffie bij de boterhammetjes schenkt. Je vindt die in alle Wereldwinkels en in enkele grootwarenhuizen. Trek je er voor een dagje op uit en ben je van plan om onderweg te picknicken, doe dan een brooddoos mee. Die is een stuk milieuvriendelijker dan aluminiumfolie.

WATER EN LAWAAI BEPERKEN

Het is soms een verschrikking, maar je kan er niet tussenuit. Op kamp dien je

hoedanook af en toe een schoonmaak te organiseren. Gebruik zoveel mogelijk milieuvriendelijke reinigingsmiddelen en beperk het watergebruik. Gebruik liever gewone zeep dan detergent. Detergenten op plantaardige basis zijn ook aanvaardbaar.

Ook sommige spelen zetten aan tot buitensporig watergebruik. Probeer die zoveel mogelijk te vermijden, het is immers zomer en het waterverbruik is tijdens die periode al hoger dan normaal. Het risico op waterschaarste is niet denkbeeldig. Let er dus extra op.

Aan lawaai is er op kamp meestal geen gebrek. De meeste jeugdgroepen brengen hun eigen geluidsinstallatie mee en laten die volop galmen doorheen een anders vaak rustige streek. Zet de volumeknop af en toe eens wat zachter. Hou ook rekening met mogelijke geluidsoverlast tijdens nachtspelen. Je kan ook eens experimenteren met 'stille' nachtspelen. Maar ook na 'stille' nachtspelen zorgen kampeerders wel eens voor lawaai tijdens de nachtrust. De jongere kampdeelnemers mogen 's nachts dan al rustig liggen dromen, iets oudere groepen of de kampleiding durven wel eens uit de bocht gaan... Probeer vanaf 22u echter de stilte te bewaren. Doorzakken kan ook zonder overdadig gejoel en gebral...

DEKSELS OP DE POTTEN

Een bijzondere vorm van vervuiling zijn de pijlen, signalen en letters die langs de kant van de weg of bij kruispunten worden aangebracht. Op die manier worden tochten afgebakend. Dat kan echter anders. Bij mooi weer kan je evengoed de weg aanduiden met krijt. Ook plannetjes zijn een degelijk alternatief. Gebruik je toch pijltjes en bordjes, hou die dan sober en stijlvol. Op die manier beperk je toch enigszins de landschapsvervuiling.

Als je kampeert, dan kies je voor sober comfort. Het heeft geen zin om alles te willen zoals bij je thuis. Het is dan ook niet nodig om op tentenkamp te gaan met een diepvries, elektrische verlichting of generator. Kampeer je in een kamphuis, probeer dan ook sober te zijn met de verlichting. Ook als je aan het koken bent, kan je erop letten om zo zuinig mogelijk met de energie om te springen. Doe altijd deksels op de potten! Je kan ook eens experimenteren met een hooikist om aardappelen of rijst gaar te koken.

WANDELEN IN DE VRIJE NATUUR

Het bosspel vormt stevast een onderdeel

van de kampactiviteiten. Bosspelen of tochten in de openbare bossen zijn mogelijk zonder voorafgaandelijke toelating van Waters en Bossen als ze onder de verantwoordelijkheid vallen van erkende jeugdverenigingen en plaatsvinden in bosgedeelten die volgens het beheersplan daarvoor dienen (of volgens het reglement voor de toegankelijkheid, als er geen beheersplan is goedgekeurd). Het is altijd best om de houtvester te verwittigen om te weten in welke bosgedeelten je bosspel mag doorgaan.

De meeste jeugdgroepen hebben geen idee van eventuele beheerswerken in het bos en van het nut van bordjes met 'verboden toegang'. Vaak worden ze gewoon genegeerd. Spijtig. Probeer de leden van je organisaties te wijzen op het belang van die maatregelen. Nodig de bevoegde houtvester eens uit en laat hem eens een uitleg doen over de maatregelen die werden voorzien. Ook met een gerichte activiteit kan je extra-aandacht vragen voor het respect voor de natuur (gerustlaten van vogelnesten e.d.).

Ook tijdens bosspelen wordt nogal wat materiaal letterlijk in de bomen gehangen. Kaartjes met opdrachten, touwen, nietjes en duimspijkers blijven achter als zwerfvuil. Het bos is louter een speldek.

MET DE GITAAR ROND HET KAMPVUUR

Ook kampvuren zijn niet weg te denken uit de wereld van de jongerenkampen. Let op bij de aanleg van houtvuren (brandgevaar)! Dood hout is belangrijk voor het bosesysteem. Beperk dus altijd de hoeveelheid sprokkelhout. Vraag de houtvester waar er al dan niet gesprokkeld mag worden. Soms kan je bij houtverkopers beter wat houtoverschotten kopen. Verzamel het stookhout op droge stookplaatsen. Gebruik geen extra aansteekmiddelen (zoals het milieuvervuilende Zip).

Is het kamp achter de rug, zorg er dan voor dat het kampterrein bij het vertrek in zijn oorspronkelijke staat wordt hersteld. Zorg ervoor dat greppels, putten en dammen worden geëffend. Verwijder ook de takken verwijderd en maak de vuurplaatsen schoon.

Ondanks alles wensen we je toch nog een prettig kamp!

• Martine Langen

Bronnen:

Stopcontact: stroom voor een ecologisch kamp KSJ-KSA-VKSJ handleiding, 1992.

Jeugdtoerisme en recreatiedruk in de Westvlaamse Heuvels, Regionaal Landschap Westvlaamse Heuvels in opdracht van Koning Boudewijnstichting en provincie, 1994.

Loslopend Wild: Regeling voor een veilig en milieuvriendelijk kamp. Dit praktisch boek bevat een overzicht van alles waar men inzake reglementering bij de organisatie van een kamp rekening mee moet houden. (Natuur en milieu, vervoer en verkeer, ...) Het kan besteld worden voor 200,- fr bij de Koning Boudewijnstichting. Tel. (02) 511 18 40

De milieuwerkdoos: Moet de leiding helpen om respect voor de natuur en het milieu op een boeiende manier in het kamp in te bouwen. De doos is eveneens te verkrijgen bij de Koning Boudewijnstichting.

NIEUW LANDSCHAPSDEKREET MAAKT BEHEER MOGELIJK

Sinds 31 mei is een nieuw landschapsdecreet van kracht geworden. Dit decreet regelt de procedure voor de bescherming van een landschap, bepaalt de beschermingsvoorschriften en voorziet in de oprichting van beheerskommissies met vertegenwoordigers van eigenaars, pachters, milieuverenigingen en administraties.

Dit decreet werd reeds in de vorige legislatuur door voormalig minister Johan Sauwens (VU), toen bevoegd voor landschappen, ingediend in het parlement. Het decreet liep toen echter vast op bezwaren van de CVP, die vond dat er teveel beperkingen werden opgelegd aan landbouwactiviteiten in beschermde landschappen. Onlangs werd het decreet opnieuw ingediend door Sauwens, ditmaal als parlementslid. Opnieuw werden een aantal amendementen ingediend vanuit de CVP om de landbouwers voldoende vrijheid te geven in gerangschikte landschappen.

VOORLOPIGE EN DEFINITIEVE BESCHERMING

Elk landschap dat van algemeen belang is wegens zijn natuurwetenschappelijke, historische, esthetische of sociaal-kulturele waarde kan worden beschermd, met inbegrip van een over-

gangszone. De beschermingsprocedure van landschappen verloopt grosso modo in twee fasen. Eerst wordt het landschap voorlopig beschermd door de Vlaamse regering. Tijdens deze voorlopige bescherming worden reeds beperkingen opgelegd om het landschap in stand te houden. Na beslissing tot voorlopige bescherming volgt een openbaar onderzoek van dertig dagen waarbij opmerkingen of bezwaren kunnen worden ingediend. Na het inwinnen van een reeks adviezen moet binnen de twaalf maanden een beslissing worden genomen om het landschap al dan niet definitief te beschermen. Als deze termijn (die met zes maanden verlengd kan worden) verloopt is het landschap niet beschermd.

EEN BESCHERMD LANDSCHAP

Eens een landschap beschermd is, zijn de eigenaars en pachters verplicht dit landschap te bewaren en te onderhouden. Zo moeten hagen, wegen en bomen onderhouden worden en mag er niets beschadigd of 'ontsied' worden. Vergunningsplichtige werken in een voorlopig of definitief beschermd landschap moeten onderworpen worden aan het bindend advies van de administratie voor monumenten en landschappen. Voor niet-ver-

gunningsplichtige werken die in strijd zijn met het beschermingsbesluit moet toestemming gevraagd worden aan monumenten en landschappen.

Beschermde landschappen blijven evenwel ondergeschikt aan bestemmingen van gewestplannen of gemeentelijke aanlegplannen. Op basis van een beschermingsbesluit kunnen dus geen werken worden verboden die volgens de bestemming van het aanlegplan toegelaten zijn.

RUIME VRIJHEID VOOR LANDBOUWERS

Bij de opmaak van het decreet werden nogal wat toegevingen gedaan aan de landbouwsector. In de eerste versie van het decreet kon de omzetting van grasland naar akkerland in bepaalde beschermde landschappen beperkt worden. Onder druk van politici uit de stal van de Boerenbond werd deze beperking echter geschrapt. Volgens het nieuwe decreet kunnen in een beschermingsbesluit geen beperkingen worden opgelegd aan de teeltkeuze van landbouwers. Dit is enkel mogelijk via een vrijwillige overeenkomst. Deze vrijheid van exploitatie geldt voor alle gronden die gelegen zijn in het landbouwgebied van het gewestplan, inclusief de landschappelijk waarde-

volle landbouwgebieden. De enige uitzonderingen zijn landbouwgebieden met ekologisch belang, valleigebieden en historisch permanent grasland. Historisch permanent grasland is een nieuw begrip uit het landschapsdecreet en wordt gedefinieerd als 'een grasland gekenmerkt door het langdurig grondgebruik als graasweide, hooiland of wisselweide ofwel met cultuurhistorische waarde ofwel met een soortenrijke vegetatie van kruiden en grassoorten waarbij het milieu meestal wordt gekenmerkt door aanwezigheid van sloten, greppels, poelen, uitgesproken mikroreliëf, bronnen of kwelzones'. In dit soort gebieden kunnen wel beperkingen worden opgelegd aan de landbouw.

In andere landbouwgebieden is het bv. mogelijk in een beschermd landschap weiden te scheuren en om te zetten naar akkerland. Het is zelfs mogelijk boomgaarden te rooien in beschermde landschappen. Dat zoiets desastreus gevolgen heeft voor de landschappelijke kwaliteit van een beschermd gebied spreekt voor zich.

BEHEERSOVEREENKOMSTEN

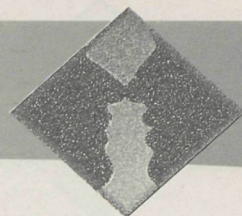
De grootste vernieuwing in het decreet is de invoering van beheersovereenkomsten. Dit is

alleszins een stap in de juiste richting. Hierdoor wordt een dynamisch en actief beheer van beschermde landschappen mogelijk. In de vroegere wet, van 1931, werd niet gesproken over het beheer van gerangschikte landschappen en dat was een groot gemis.

Om het beheer mogelijk te maken wordt voor elk beschermd landschap een beheerskommissie opgericht. In deze commissie zetelen de eigenaars, eventuele pachters, milieuverenigingen en afgevaardigden van administraties en gemeentebesturen. Elke beheerskommissie moet binnen de twee jaar een gedetailleerd plan opmaken met concrete maatregelen, inclusief een timing voor het beheer. De uitvoering van dit plan gebeurt weliswaar op vrijwillige basis, maar hiervoor kunnen financiële bijdragen verkregen worden van het Gewest en de Provincie. Tenslotte kunnen beschermde landschappen die in gevaar komen als ze in het bezit blijven van één of meerdere eigenaars onteigend worden door het Vlaams Gewest, de provincie of de gemeente.

• Erik Grietens

Bart Martens, beleidsmedewerker
Bond Beter Leefmilieu:

Het valt heel sterk te betwijfelen of de IJzeren Rijn veel vrachtverkeer van de weg zal halen. Immers, de goederenstromen waar het spoor klassiek een hoog marktaandeel in heeft (kolen, erts, ijzer- en staalprodukten,...) zijn goederenstromen waar nog weinig groei in te verwachten valt. De grote groei wordt verwacht in het stukgoed dat steeds meer in containers wordt vervoerd. Het is echter zo dat het aandeel van het spoor in de aan- en afvoer van containers naar de Antwerpse havens heel gering is. Slechts 5 à 9% van de containers wordt per spoor aan- en afgevoerd, terwijl het aandeel van het spoor in de totale goederenstroom van de Antwerpse haven toch 20% bedraagt. Containers worden dus in hoofdzaak niet per trein vervoerd. Die containers die toch per spoor worden vervoerd, hebben als herkomst of bestemming Italië of Zwitserland, eerder dan Duitsland of Frankrijk. Het vervoer van containers per trein is beneden de 500 kilometer immers niet rendabel. Vermits het leeuwedeel van de containertransport zich echter beneden die 500 kilometer afspeelt, is het dan ook niet realistisch om te denken dat de aanleg van een IJzeren Rijn ervoor zal zorgen dat er meer per trein zal worden getransporteerd. Voor die afstanden blijft het vervoer over de weg onkloppaar.

Met de milieubeweging vinden we dat de bevoegde politici eerst beter werk maken van een flankerend beleid dat voorziet in een internalisatie van de externe kosten van het wegvervoer. Bijvoorbeeld door een Europese energietaks in te voeren. Zolang daar geen sprake van is, is de aanleg van nieuwe goederen-spoorverbindingen niets anders dan een operatie om steeds meer ver afgelegen knooppunten in het achterland te bereiken. De havens van Antwerpen en Rotterdam willen met de aanleg van extra-spoorlijnen hun achterland 'kunstmatig' uitbreiden door gebieden te bestrijken die veel beter door andere havens kunnen worden bediend. Met deze door de overheid gesubsidieerde spoorverbindingen, wordt Zuid- en Oost-Europa als het ware tot onze 'achtertuin' omgeploegd. Er wordt m.a.w. eerder concurrentie aangedaan aan andere havens dan aan het wegvervoer.

Pas indien na invoering van een flankerend beleid blijkt dat er zich op vlak van spoorverkeer een capaciteitsprobleem voordoet, kunnen de plannen uit de kast gehaald worden. Voor de milieubeweging is het dan essentieel dat de nieuwe infrastructuur ook voor het reizigersverkeer kan aangesproken worden.

IJZEREN RIJN: OP OF NAAST DE SPOREN?

De aanleg van de 'IJzeren Rijn', een spoorwegverbinding die de Antwerpse Haven aansluiting moet geven richting Duitsland, staat opnieuw bovenop de politieke agenda. De aanleg van een dergelijke spoorlijn zou van strategisch belang zijn voor de toekomst van de Antwerpse haven. Voorstanders wijzen op de mogelijkheid om via een dergelijke spoorlijn de positie van de Antwerpse haven nog te versterken. Bovendien wijzen ze ook op het milieuvriendelijke aspect van deze infrastructuurwerken: de spoorlijn zou ervoor zorgen dat vracht van de weg kan worden gehaald wat kan bijdragen tot de ontlasting van de dichtslibbende wegverbindingen met de Antwerpse haven. Tegenstanders van de IJzeren Rijn vermoeden echter dat de spoorlijn enkel nieuwe trafiek aan de haven zal toevoegen, eerder dan de bestaande trafiek op een meer milieuvriendelijke af te wikkelen. Milieurama plaatst beide visies tegenover elkaar...

Eddy Baldewijns, Vlaamse minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening:

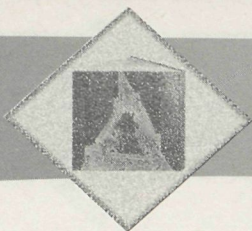

Recente studies tonen aan dat het goederenvervoer in de komende 15 jaar met minstens 50% zal toenemen. Zo moet tegen het jaar 2010 terdege rekening worden gehouden met een verdubbeling van het vrachtvervoer. Wanneer deze groeiende vervoerbehoefte, zoals in het verleden, voornamelijk door het wegtransport wordt opgevangen, komen de verkeersleefbaarheid en de bereikbaarheid van de economische centra verder in het gedrang.

In mijn mobiliteitsbeleid staat het afremmen van de groei van het autoverkeer en het versterken van alternatieve vervoersvormen, zoals het spoor en de binnenvaart, centraal. De Vlaamse overheid wil dan ook inspanningen leveren om deze verschuiving naar meer milieuvriendelijke vervoersmodi te bewerkstelligen. Het is in dit kader dat de Vlaamse regering de NMBS heeft verzocht om de IJzeren Rijn op te nemen in haar investeringsprogramma. Voor Vlaanderen is het immers van strategisch belang om over een volwaardige Vlaamse vervoersas te beschikken tussen onze havens en Duitsland (en verder naar het Oosten). Momenteel vertegenwoordigt het kontainervervoer ongeveer 21,5% van het totale goederenverkeer. Daarvan wordt 7,5% afgehandeld door het spoor. De containertrafiek is de sterkst stijgende sector binnen het goederenvervoer.

Met de uitbouw van de IJzeren Rijn wordt niet alleen ingespeeld op de bestaande goederentrafiek, deze lijn is ook een instrument om het spoor aantrekkelijker te maken voor het goederenvervoer. Zowel de NMBS als de Europese Unie verwachten immers een belangrijke stijging van het goederenvervoer per spoor. Stellen dat er geen nood is aan de uitbouw van de IJzeren Rijn klopt niet. Zo wordt op de 'dorsale Wallone' met grensovergang in Montzen op korte termijn capaciteitsproblemen verwacht. Bovendien is de bestaande spoorontsluiting van de haven van Antwerpen nu reeds overbezet. Een tweede ontsluiting van de haven van Antwerpen met een verbinding naar de IJzeren Rijn is dan ook noodzakelijk opdat het goederenvervoer over het spoor zich verder kan ontwikkelen.

Het verzoek van de NMBS om de IJzeren Rijn te realiseren staat niet los van andere gewenste, flankerende maatregelen. Zo werk ik momenteel aan een samenwerkingsovereenkomst met de NMBS met het oog op de verbetering van het spoorverkeer in Vlaanderen. Ik ben er immers van overtuigd dat enkel een degelijk spooraanbod, zowel op het vlak van personenverkeer als op dat van goederenvervoer, de verdere groei van het autoverkeer kan afremmen.

NIEUWE BOEKEN

101 steps towards sustainability,

Eco-counseling Europe, Wenen, inlichtingen bij Heinz Werner Engel, Brussel, Tel. 02/346.69.70., 1995, 118 p., gebonden, te bestellen bij MilieuBoek (zie kader).

Over heel Europa zijn er initiatieven gestart voor het opstarten van een Milieutelefoon om vragen van consumenten op te vangen. Dit boek geeft een overzicht van 101 geslaagde en minder geslaagde projecten van milieu-organisaties om bij te dragen aan de bewustmaking van burgers.

Oprichting en beheer van een vzw,

Procura vzw, uitgeverij Garant, Leuven, Tel. 016/25.31.31., 1995, 134 p., ISBN 90-5350-392-7, 495 fr., boekhandel.

De meeste milieu- en natuurverenigingen zijn vzw's. Dikwijls een formaliteit waar niet meer bij stilgestaan wordt, eens de statuten gepubliceerd en men met de voornaamste vereisten in orde is. Aan de hand van vragen uit de praktijk wordt het wettelijk kader getekend waarbinnen de vzw's werken. Daarbij worden achtergrondinformatie, voorbeelden en concrete tips gegeven. Het geheel is aangevuld met gebruiksklare modeldocumenten en een handig opzoekregister.

Overzicht voorlichtingsmateriaal milieu,

VRM Distributiecentrum, Zoetermeer, Tel. 00.31.79.344.94.49., 1995, 79 p., gratis op te vragen.

Al het speciaal ontwikkelde voorlichtingsmateriaal voor de Nederlandse consumenten en bedrijven zijn beschreven. Het gaat meestal om brochures. Vooral naar bedrijven toe is er flink wat materiaal ontwikkeld. Kadert in het doelgroepenbeleid van de Nederlandse overheid.

penbeleid van de Nederlandse overheid.

AquaFin jaarverslag 1995,

Aartselaar, Tel. 03/450.45.11., 1996, 55 p., gratis op te vragen.

Voor wie zijn tanden wil zetten in de investering voor waterzuiveringsinfrastructuur in Vlaanderen, heeft aan dit jaarverslag een vette kluif. Zowel de gedane werken als de werken in uitvoering en planning worden beschreven met hun prijskaartje en technische wetenswaardigheden.

Pesticiden: gebruik en milieurisico's,

Willy Dejonckheere en Walter Steurbaut, uitgeverij Pelckmans, Kapellen en Stichting Leefmilieu, Antwerpen, Tel. 03/231.64.48, 1996, 287 p., ISBN 90-289-2069-2, 975 fr. in boekhandel, abonneeprijs Stichting Leefmilieu 780 fr.

Dit boek is het zoveelste basiswerk verschenen in de reeks monografieën van de Stichting Leefmilieu. Een aanrader voor wie nu eens over alle aspecten van pesticiden iets te weten wil komen. Het is bedoeld voor niet-specialisten en probeert een antwoord te vinden op gebruik, aard, gevaar voor gezondheid en milieu zoals resistentie en residu's, wetgeving en nog veel meer. Bevat een uitgebreide lijst van bestrijdingsmiddelen met gegevens over giftigheid.

Catalogus natuursorg,

Landelijk Informatiepunt Natuur- en Milieu-Educatie, Amsterdam, 1996, 28 p., 5 gulden, te bestellen bij MilieuBoek (zie kader).

Deze catalogus geeft een uitgebreid overzicht van natuureducatief materiaal (zowel natuurkennis, natuurbeleving als handelen) in Nederland. Opgesplitst in

twee onderdelen: de school- en woonomgeving en specifiek naar natuurgebieden toe. Bevat zowel materiaal voor volwassenen als voor kinderen en naast lesmateriaal ook boeken en brochures.

MilieuZakboekje 1996,

E. de Pue, L. Lavrysen en P. Stryckers, Kluwer rechtswetenschappen, Antwerpen, Tel 0800.14500, 1996, 647 p., ISBN 90-5583-190-5, boekhandel (korting bij Groene winkels Natuurreservaten, CVN).

Deze must voor iedereen die van dichtbij actief is voor het milieu, wordt elk jaar een stukje lijviger. Bevat in een notedop zowel de Vlaamse als Belgische wetgeving rond natuur, milieu en ruimtelijke ordening. Met een opsomming van bevoegdheden en instellingen en overzichtelijke procedureschema's. Interessant voor milieuverenigingen is zeker het sluitstuk juridisch optreden van de burger tegen milieuverstoring.

Complete gids natuur- en wandelgebieden in Nederland,

Vereniging Natuurmonumenten, Tel. 00.31.35.655.99.55, 1996, 470 p., te bestellen bij MilieuBoek.

Voor natuurliefhebbers die af en toe de grens oversteken met onze Noorderburen is deze gids een echte aanrader. Maar liefst alle natuurgebieden passeren de revue, compleet met alle wandelmogelijkheden en situeringskaarten. Prachtige kleurenfoto's vervullen deze gids.

VITO: jaarverslag 1995 en wetenschappelijk jaarverslag 1995,

Mol, Tel. 014/33.55.11., 1996, 32 en 110 p. (Engelstalig), gratis op te vragen.

De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) deed in 1995 o.a. zowel onderzoek in het domein van de energie als leefmilieu. Alternatieve

DE MILIEUBIBLIOTEEK VAN BBL

De milieubibliotheek is open elke maandag en dinsdag van 9 tot 12 en van 14 tot 17 uur. Op woensdag enkel op afspraak. Je kan er meer dan 13.000 boeken en 300 tijdschriften inkijken, er wordt echter niets uitgeleend. Beperkte documentatieaanvragen, zoals kopieën van tijdschriftenartikels uit de Temalijst, worden opgestuurd tegen 5 frank per kopie.

De boeken en rapporten die hier worden voorgesteld, zijn gewoonlijk niet bij de Bond Beter Leefmilieu te verkrijgen. Ze zijn wel te bekijken in onze uitgebreide milieubibliotheek. Nagenoeg alle Nederlandse uitgaven kan je bestellen bij: MilieuBoek Postbus 18169 • NL-1001 ZB Amsterdam • 020/624.49.89. • MilieuBoek heeft een Belgisch rekeningnummer.

Je kan steeds publikatielijsten van bepaalde thema's aanvragen (100 frank per tema en 10 frank per blad).

motorbrandstoffen, rationeel energiegebruik in gemeenten, ontwikkeling van mikro-organismen die PCB afbreken, effecten van elektromagnetische stralen van de mobilifoons waren slechts enkele van de onderzoeken. Voor wie zich nog verder wil verdiepen zoekt best in het Engelstalig wetenschappelijk jaarverslag.

Leegstand, verwaarlozing en verkrotting van gebouwen, woningen en bedrijfsruimten,

uitgave die Keure, Brugge, Tel 050/33.12.35., 1996, 212 p., ISBN 90-6200-905-0, 1950 fr., boekhandel.

In de reeks Milieurechtstandpunten van de Leuvense Vereniging voor Milieujuristen verscheen dit juridisch werk met de referaten van hun studiedag. Het boek analyseert het nieuw juridisch kader voor Vlaanderen: eerst de niet fiscale bepalingen van de reglementering, dan de fiscale bepalingen en het gemeentelijk beleid inzake leegstaande, verwaarloosde en verkrotte gebouwen. Ook de vernieuwde wetgeving van het Brussels Gewest wordt behandeld. Wat Vlaanderen betreft, komt het dekreet voor de 'bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten' aan bod plus de oprichting van het Sociaal Impulsfonds en de instelling van een heffing.

Milieu-zelftest en Steunmaatregelen voor milieu-investeringen en milieu-onderzoek,

GOM Antwerpen, Milieucel, Marc Meeus, Tel. 03/240.68.19., 1996, 2x16 p.

Beide brochures willen bedrijven op weg helpen om milieuvriendelijker te werken. De milieu-zelftest is een vragenlijst met zowel administratief-juridische aspecten als technische aspecten, en kan een begin zijn voor de uitbouw van het milieubeleid binnen het bedrijf. In de tweede brochure is er aandacht voor de expansiesteun, de verhoogde investeringssteun en de steun voor industriële onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten.

Norbert De Batselier:

kiezen tussen eco en ego,

uitgeverij Van Halewyck, Leuven, 1996, 268 p., ISBN 90-5617-007-4, 750 fr., boekhandel.

Ex-Minister voor Leefmilieu De Batselier schetst in zijn boek een ideale combinatie van het hedendaags socialisme en de ekologische modernisering. In zijn socialistisch perspectief gaan groen en rood samen en is het de belangrijkste opdracht voor het socialisme in de komende twintig jaar. Aan de hand van

konkrete dossiers die hij als Minister van Leefmilieu behandelde, schetst hij dit ideaal. In Prayon-Rupel, het Duinendekreet en het MAP wordt de besluitvorming blootgelegd en noemt hij man en paard. Een boeiend relaas.

International conference on application of life cycle assessment in agriculture, food and non-food agro-industry and forestry:

achievements and prospects, Dirk Ceuterick, VITO, Mol, Tel. 014/33.58.53., 1996, 334 p., 1000 fr.

VITO hield een internationaal kongres over dit onderwerp op 4 en 5 april jl. Specialisten uit diverse Europese landen schetsten de eerste dag de methodologie van levenscyklusanalyses (LCA), met bijzondere aandacht voor biologische produktiesystemen. De tweede dag kwamen gevallenstudies aan bod zoals de biodiesel, detergenten op vegetale basis, houtproduktie e.a.

Een gedocumenteerde rode lijst van de dagvlinders van Vlaanderen,

Dirk Maes en Hans Van Dyck, Instituut voor Natuurbehoud i.s.m. de Vlaamse Vlinderwerkgroep vzw, Brussel, Tel. 02/558.18.11., 1996, 154 p., ISBN 90-403.0054.2, ong. 400 fr.

Het gaat nog altijd niet goed met de Vlaamse natuur. Van de Vlaamse dagvlinders is maar liefst 66% bedreigd of reeds uitgestorven. Met dit trieste rekord is de dagvlinder de meest bedreigde diersoort in Vlaanderen. Ook in Europees verband skoren we slecht. De rode lijst geeft aan voor welke soorten en hun leefgebieden een onmiddellijke en blijvende bescherming noodzakelijk is. De voornaamste oorzaken van achteruitgang en beschermingsmaatregelen worden opgesomd voor de meest bedreigde soorten.

• Aanwinstenlijst van de milieubiblioteek •

De stapel boeken en andere literatuur die maandelijks de bibliotheek van de Bond Beter Leefmilieu bereiken, blijft onophoudelijk groeien. Om de rubriek **Boek en Milieu** overzichtelijk te houden bespreken we voortaan slechts een **selectie**.

Een **volledig overzicht** van nieuw materiaal vind je voortaan in de **Aanwinstenlijst**, een tweemaandelijks publiekatie van het dokumentatiecentrum van de Bond Beter Leefmilieu, Indocel vzw.

Je kan je eenvoudig telefonisch of via onderstaande bon abonneren. Ons telefoonnummer is 02/539.22.17. En dit ons adres: BBL, Indocel vzw, Overwinningstraat 26 bus 11, 1060 Brussel.

- ☐ Ik wens een abonnement op de Aanwinstenlijst en stort 600 frank (lidverenigingen betalen slechts 400 frank) op rekeningnummer 001-1475409-18 van BBL, Overwinningstraat 26, 1060 Brussel.
- ☐ Ik wens eerst een proefnummer te ontvangen van de Aanwinstenlijst

Naam :

Straat & nr.:

Postnr. & Gemeente :

TEMALIJS LUCHTHAVENS

In de wolken met Zaventem 2000.

In Milieurama, 1990 nr. 3, p. 24-27.

Luchtkwaliteit rondom Schiphol.

In ROM, 1990 nr. 4, p. 18-21

Vliegtuig vreet vijf maal meer energie dan de trein.

In Milieu-defensie, 1994 nr. 1, p. 18-25.

Beleidsplan regionale luchthavens Vlaanderen: aanzet tot een Vlaams luchtvaartbeleid.

Uitgave Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, 1990.

Knabbelen aan luchtvaarlawaai in Zaventem.

In Geluid, 1994 nr. 4, p. 145-148.

De gevolgen van lawaai veroorzaakt door nachtvluchten, op slaap, gezondheid en gedrag.

Uitgave Nederlands Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, 1986.

Een systeem voor het meten van omgevingslawaai rondom vliegvelden.

In: Geluid en Omgeving, 1989 nr. 2, p. 52-54.

Met het Green Line-programma streeft Colruyt naar :

- meer aandacht en respect voor het leefmilieu;
- meer milieuvriendelijke produkten;
- duidelijke informatie over die produkten;
- meer milieuvriendelijk werken binnen de eigen organisatie.

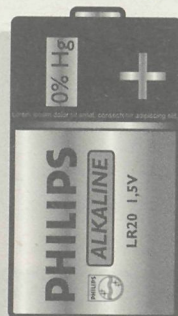
COLRUYT

laagste prijzen in voeding

ZET HET LICHT OP GROEN MET EEN PHILIPS ALKALINE BATTERIJ

- Zij tellen 0% kwik
- Zij tellen 0% cadmium
- Zij leveren 20% meer energie dan gewone batterijen
- Zij gaan langer mee levensduur
- Zij werden bekroond met de « Belgian Eco Award for Products »
- Zij worden ingezameld via de BEBAT displays en vervolgens gerecycleerd.

Wilt u weten wat Philips verder nog allemaal doet om ons milieu groen te houden?

Stuur deze coupon terug naar **Philips Lighting**,
Tweestationsstraat 80, 1070 Brussel.
Dan ontvangt u heel binnenkort de Engelstalige brochure
«*Philips Lighting and the Environment*»

Naam:

Adres:

Postcode:

Plaats:

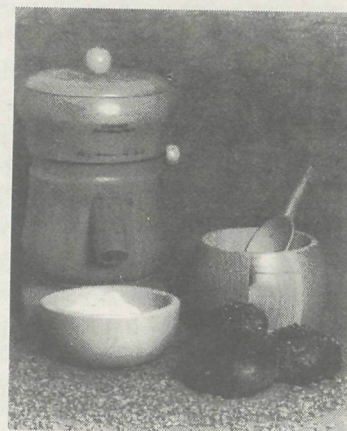
Let's make things better

Philips
Lighting

PHILIPS

Graanmolens

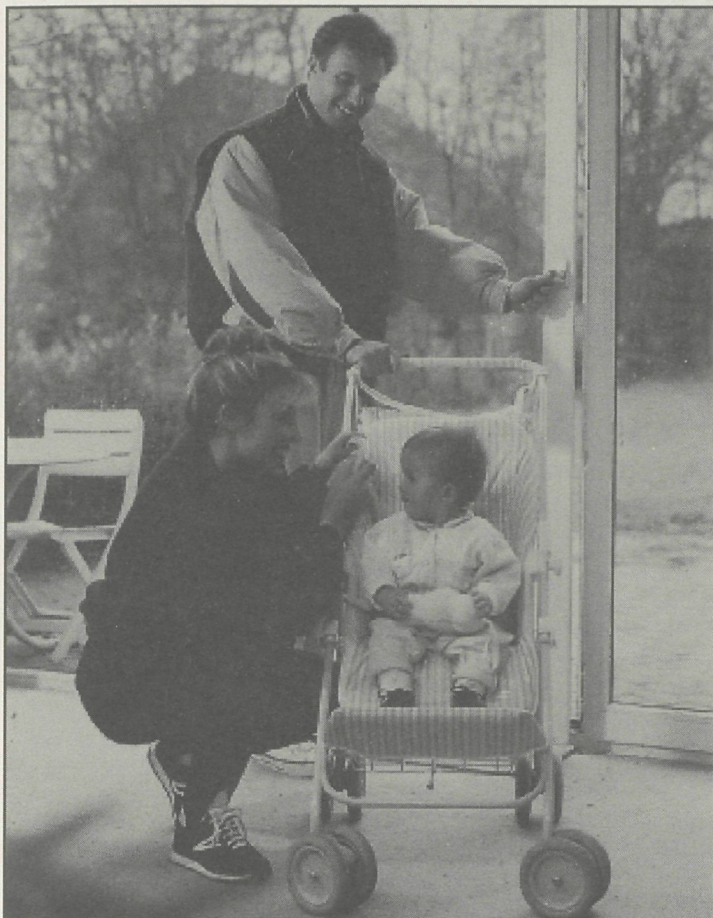

Rondella

Prijs fl 790,- Bf 15.900

Met de elektrische molen Rondella gemaakt van beukehout heeft u een prachtige sterke molen in de keuken om zelf alle granen, maïs, en rijst, enz. te malen. U kunt nu altijd uw meel zelf vers malen voor uw brood, pannenkoeken, pap, enz. Vers gemalen meel is veel lekkerder en gezonder. Alles wat in het meel moet zitten zit er dan ook echt in en u bent er van verzekerd dat er geen onnatuurlijke toevoegingen gebruikt zijn. U kunt het meel malen natuúrlijk tussen 2 stenen van heel fijn tot grof. De stenen gaan bij regelmatig gebruik wel 10 tot 15 jaar mee zonder dat daar onderhoud voor nodig is. Deze molen heeft een op brengst van 3 kg per uur wat zonder meer voldoende is voor een klein gezin. Al deze elektrische molens hebben een garantie van 3 jaar en hebben een internationaal veiligheidskeur. Bij regelmatig gebruik is er geen onderhoud. Heeft u langere tijd de molen niet gebruikt, even de binnenzijde met een kwastje uitstoffen. Technische gegevens vindt u verderop in deze catalogus. Twee elektrische molens met een grotere meelopbrengst en ook anders van vorm. Misschien dat u dit model mooier vindt?

Mijn spaargeld spaart de wereld.

Netwerk steunt projecten die werk willen maken van een beetje mens- en milieuvriendelijke wereld. Konkreet zet Netwerk zich in voor integratie, voor ondernemen op menselijke maat, voor alfabetisering, milieubeheer, emancipatie en noem maar op.

Netwerk haalt z'n fondsen voornamelijk uit het Krekelsparen, de bekende spaarformule in samenwerking met de ASLK. Voor iedere frank ingelegd op een Krekelspaarrekening belooft de ASLK Netwerk met een extra vergoeding van minimum 1%.

Maatschappelijk engagement is niet nieuw voor de ASLK: het maakt wezenlijk deel uit van haar beleid. Dat bewijst ze eens te meer met deze nieuwe ethische beleggingsformule: de Termijnrekening met Krel-Certificaat. Daarmee blijft de ASLK de bank die kleur bekent.

krekelsparen

STAAT UW VUILNISZAK AL OP DIEET?

De afvalberg groeit nog steeds. Maar samen kunnen wij daar iets aan doen. Kiest u voor duurzame en afvalarme aankopen, dan voorkomt u al véél afval. Verder halveert u de inhoud van uw vuilniszak door te sorteren en recycling te stimuleren. Groente-, Fruit- en Tuinafval wordt compost.

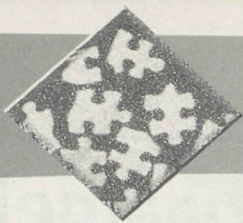
Papier, glas, blik en zelfs een deel van het klein gevaarlijk afval worden gerecycleerd voor een tweede leven. Met uw verkoopbare kleding, speelgoed, boeken en buikbaar grof vuil (meubels, radio's, t.v.'s...) kunt u terecht bij de kringloopcentra. Zo verkleinen wij samen de afvalberg.

De OVAM stimuleert projecten, geeft informatie, stippelt mee het beleid uit... kortom, helpt u op weg naar een afvalarme, leefbare planeet.

SAMEN ZETTEN WIJ UW VUILNISZAK OP DIEET !

OPENBARE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ VOOR HET VLAAMSE GEWEST
KAN. DE DECKERSTRAAT 22-26 • 2800 MECHELEN
TEL. 015/20.83.20 • FAX 015/20 32 75

PUZZELEN

Wat is er heerlijker dan op een zomerse avond op zoek te gaan naar de juiste oplossing van een Milieurama-puzzel? Echt moeilijk is het niet en bovendien maak je kans op een interessant boekenpakket wanneer je erin slaagt de onderstaande cijfer-letter-kombinatie korrekt in te vullen. Net als Sus Lens uit Merksem en Jos De Becker uit Keerbergen. Zij kwamen erachter dat we in de mei-puzzel op zoek gingen naar de Bewoners in de Ruimtelijke Ordening en ze krijgen binnenkort hun BBL-boekenpakket thuisbezorgd. Ook geïnteresseerd? Stuur dan jouw oplossing naar Bond Beter Leefmilieu, Milieurama-puzzel, Overwinningstraat 26, 1060 Brussel.

HORIZONTAAL

1. Struikrover ; Wilde herkauwer
2. Vragend voornaamwoord ; Wijfjes-schaap ; Ijzerhoudende grond
3. Ingenieur ; Sporeplant ; 3,14
4. Verpakkingsmiddel ; Muzieknoet ; Do ; Tennisterm
5. Stekelig dier ; Ring van bloemen en bladeren ; Tegen
6. Deel van het skelet ; Engels bier ; Eerste sekretaris-generaal van de UNO
7. Daarna ; Toeval ; Biljartstok ; Rivier in Nederland
8. Vrucht ; Ceremonie
9. Russisch ruimtetuig ; Eikeschors ; Nuttige huisdieren ; Bijenprodukt
10. Zwaardwalvis ; Loflicht ; Zeehond
11. Telwoord ; Puntig ; Vrucht
12. Omgeving van een vorst ; Persoonlijk voornaamwoord ; Buitenaards (film)-wezen ; Beteuterd
13. In orde ; Keukenkruid ; Seleen
14. Duw ; Voordat ; Vogelwoning
15. Zuidamerikaans land ; Vermakelijk

VERTIKAAL

1. Roofvogel ; Vaste handelswijze
2. Spinneweb ; Streling ; Pan om te roerbakken
3. Windrichting (afk.) ; Atoomtest ; Plutonium
4. Eettafel ; Chinese afstandsmaat ; Muzieknoet ; Wurgslang
5. Een weinig ; Wit ; Onzacht
6. Loofboom ; Spaanse uitroep ; Zangvogeltje
7. Kever ; Knaagdier ; Hoofd ; Europeaan
8. Mondeling ; Keukenkruid
9. Aanwijzend voornaamwoord ; Deel van de hals ; Voedingsbestanddeel ; Iers

- Republikeins Leger
10. Vogel ; Lof ; Droog
11. Schijf ; Kinderdoek ; Zuidafrikaanse Nobelprijswinnaar voor de vrede
12. Kiel ; Luiaard ; Boven ; Fout
13. Daar ; Struik met witte vruchten ; Schuifbak
14. Plastieksoort (afk.) ; Europese ruimtevaartorganisatie (afk.) ; Vordering
15. Radioactieve waterstofisotoop ; Slang

Met behulp van de hierboven gegeven letters kan de naam gevonden worden van een lidorganisatie van de Bond Beter Leefmilieu:

C10 I11 G3 H14 K13 O14 G15 K8
E4 F12 A13 B1 I9 J4 A5 O1 E9
O5 C6 M8 L6 I7 G6 A3 A9 J1
H10 N15 K3 M12 D14 E13

Oplossing van Milieurama 1996/5:

Horizontaal:

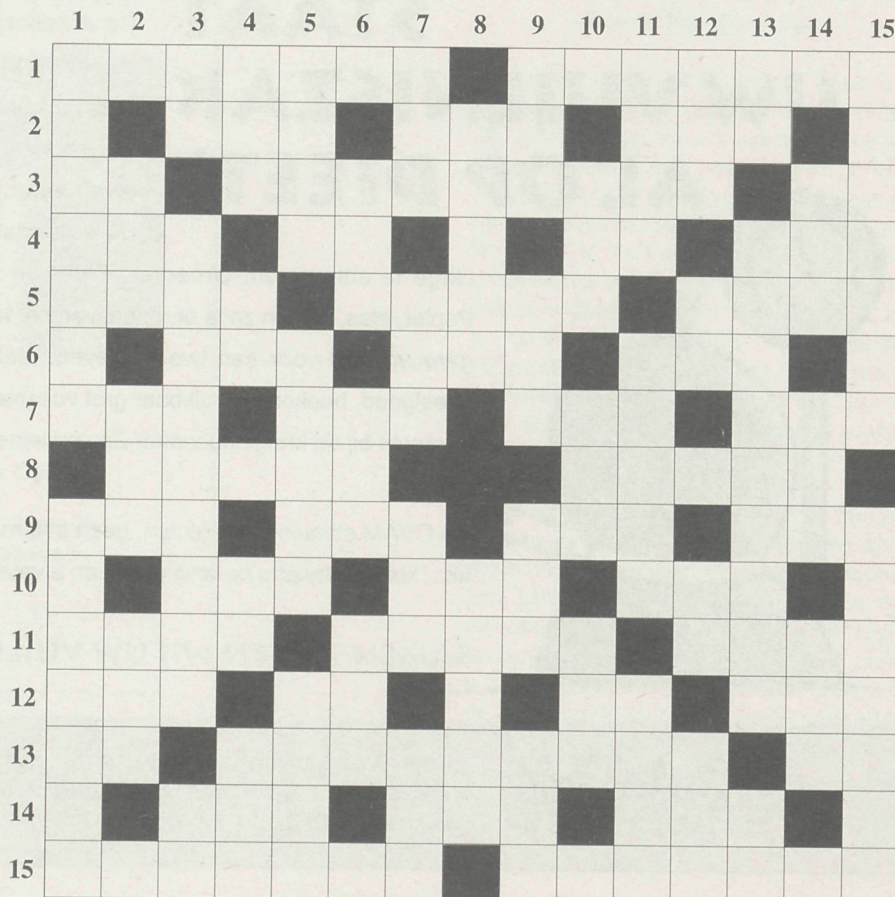
A. serviër-eenvoud ; B. aar-are-eeb ; C. relapmiddel-es ; D. ver-nu-ar-hal ; E. irak-tumor-foto ; F. sof-reu-kar ; G. sap-ren-dia-tak ; H. lozen-ravel ; I. okde-oen-bar-net ; J. rail-anode-silo ; K. rail-anode-silo ; L. wan-ka-nn-aas ; M. op-tripmadam-mi ; N. ara-aak-vol ; O. decibel-snotaap.

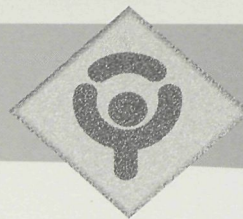
Vertikaal:

1. servies-oerwoud ; 2. eer-alk-aap ; 3. raraspoetin-ac ; 4. val-ko-ol-tri ; 5. iran-freon-krab ; 6. put-ene-aai ; 7. ram-urn-non-pal ; 8. ritme-dogma ; 9. eed-oud-bed-aks ; 10. dar-ira-end ; 11. neer-kaars-navo ; 12. vel-fa-ijs-mot ; 13. ob-hortensia-la ; 14. eet-ale-lam ; 15. daslook-trosiep

We zochten de BBL-lidvereniging Bewoners in de Ruimtelijke Ordening. BIRO veranderde ondertussen wel de naam in Stadsland vzw.

• door Dirk Serneels

WERK JE OOK MEE AAN DE WEEK VAN VERVOERING?

De 'Week van het Gemeenschappelijk Vervoer' wordt georganiseerd van zaterdag 5 oktober tot zondag 13 oktober. De blikvangers van de campagne vormen de Trein-Tram-Busdag (5 oktober) en de Open-Straat-Dag (13 oktober). Dit is een nieuw initiatief waarbij deelnemende gemeenten hun straten autoluw maken. De Open-Straat-Dag biedt gemeenten de mogelijkheid om te experimenteren met herinrichtingen en tegelijkertijd krijgen ze een beeld van de verkeersverlangens van de bewoners. Voor lokale verenigingen vormt de campagne een ideale springplank om hun verkeersverlangens concreet te maken op straat.

Inlichtingen:

Komimo, Frère Orbanlaan 570, 9000 Gent.
Tel: 09/223.86.12.

NATUUR 2000 EN BATMAN IN FORT OELEGEM

Fort Oelegem is momenteel één van de belangrijkste winterverblijfplaatsen voor vleermuizen in België. Vorige winter verbleven er meer dan 600 vleermuizen, verdeeld over zeven soorten.

Helaas zijn de meeste van deze soorten bedreigd. De nachtminnende diertjes en uitstekende insectenverdelgers kennen een sterke teruggang omdat geschikte verblijfplaatsen verdwijnen. Natuur 2000 organiseert naar jaarlijkse gewoonte een aantal 'open vleermuisavonden'. Dit jaar gebeurt dat op 3 augustus en 21 september. Zo'n avond bestaat uit twee delen.

Tijdens het eerste deel word je door middel van dia's wegwijs gemaakt in het mysterieuze leventje van de vleermuizen. Het tweede luik bestaat uit een sfeervolle wandeling door de fortgebouwen. De organisatoren besluiten de avond met een demonstratie van een vleermuizendetektor, een toestel dat vleermuizen kan opsporen op basis van hun ultrasone geluiden.

Deelnemers worden om 20u00 verwacht aan de fortingang aan de Goorstraat in Oelegem. Laarzen, zaklamp en een warme trui zijn aanraders.

Inlichtingen:

Natuur 2000, Bervoetstraat 33, 2000 Antwerpen. Tel: 03/231.26.04.,
Fax: 03/233.64.99.

OPEN MONUMENTENDAG VLAANDEREN

Sinds 1989 kent Vlaanderen jaarlijks zijn Open Monumentendag. Elk jaar is de Open Monumentendag goed voor tienduizenden bezoekers aan allerhande monumenten die er anders vaak wat verlaten bij liggen. De editie '96 vindt plaats op zaterdag 7 september en wordt opgezet rond het thema 'Zorg en Zin voor Kleur'. Deze kulturele manifestatie komt tot stand dankzij de stuurgroep Open Monumentendag Vlaanderen, de Koning Boudewijnstichting en de lokale komitees die de organisatie op het nivo van de deelnemende gemeenten in handen hebben.

Dit jaar lieten de organisatoren een oogje vallen op de zorg en de zin voor kleur omdat kleur verfraait en verf beschermt. Daarenboven kan je er niet omheen dat heel wat gebouwen er vroeger zowel van-

binnen als vanbuiten er heel wat kleurrijker bijstonden dan nu het geval is. Ook daar wil de Open Monumentendag dit jaar aandacht aan besteden.

Inlichtingen:

Secretariaat Open Monumentendag, Koning Boudewijnstichting, Brederostraat 21, 1000 Brussel. Tel: 02/549.02.74.,
Fax: 02/512.00.35.

HET AARDGASNATUURFONDS

Het aardgasnatuurfonds zag het levenslicht in '95 op initiatief van de Belgische gasindustrie. Het beheer kwam in handen van de Koning Boudewijnstichting terecht met de bedoeling om initiatieven rond de ontwikkeling en het behoud van de natuur in stedelijke gebieden te stimuleren en te ondersteunen. Daarom lanceert de stichtende organisatie jaarlijks een oproep voor projecten met een voorbeeldfunctie.

De oproep richt zich tot alle eigenaars en beheerders van groene zones of terreinen in stedelijke gebieden die voor het publiek toegankelijk zijn of gemaakt kunnen worden. De projecten krijgen een financiële steun van minimum 500.000 en maximum 2 miljoen frank. De dossiers moeten voor 30 september in het bezit zijn van de Koning Boudewijnstichting. Een onafhankelijke jury onderzoekt de kandidaturen voor elk van de drie Gewesten. Uiteindelijk maken hoogstens zes projecten per Gewest kans op selectie.

Inlichtingen:

Secretariaat van het Aardgasnatuurfonds, p/a Koning Boudewijnstichting, Brederostraat 21, 1000 Brussel.
Tel: 02/549.02.66., Fax: 02/511.52.21.

MILIEURAMA
16DE JAARGANG • MAANDBLAD VAN DE
BOND BETER LEEFMILIEU

REDAKTIE EN ADMINISTRATIE
Bond Beter Leefmilieu, Overwinningstraat 26,
B-1060 Brussel, Tel: 02/539.22.17., Fax:
02/539.09.21.

ABONNEMENTEN
70 Bf (los nummer), 650 Bf (jaarabonnement),
800 Bf (buitenland), 1300 Bf (steunabonne-
ment) op rekeningnummer 001-1475409-18
van de Bond Beter Leefmilieu vzw.
Lidverenigingen van BBL kunnen hun leden een
voordelig kombi-abonnement aanbieden.

**HOOFDREDAKTEUR EN
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER**
Lieve Grauls, Overwinningstraat 26, B-1060
Brussel

EINDREDAKTEUR
Piet Decoster

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER:
Pascal Bungeneers, Stefaan Claeys,
Rik De Baere, Piet Decoster, Marion Géron,
Lieve Grauls, Erik Grietens, Danny Jacobs,
Martine Langen,
Bea Lootens, Bart Martens, Dirk Serneels,
Sandra Van Aerschot, Jan Van Herk,
Mauricette Van Houdt, Dirk Van Regenmortel,
Karla Schoeters

FOTO'S
Frans Geys, Gert Jochems

DIA VOORKAFT
Luc Verhaegen

ILLUSTRATIES
Hilaire

VORMGEVING
KODE • Koen Thérè

PRE PRESS
Fotogravure FM

DRUK
Pandava Ekeren

COPYRIGHT
Overname van artikels wordt aanbevolen,
mits bronvermelding.
Adverteerders zijn verantwoordelijk voor de
inhoud van de opgenomen advertentie.

Milieurama wordt gedrukt op niet-gebleekt kringlooppapier, de kaff is niet chloorgebleekt en de inkt is op vegetale basis.

Edito

Net zoals u is ook GB bezorgd om de toekomst van onze planeet. Wij zijn ervan overtuigd dat een gezonder milieu een zaak is van iedereen: producenten, verdelers, consumenten. En allemaal hebben wij, ieder van ons, een eigen taak.

Als verdeler en producent van eigen producten, doet GB een grote inspanning om de impact van verpakkingen zo klein mogelijk te houden.

Hergebruik, recyclage en het gebruik van gerecycleerde materialen zijn daarin sleutelbegrippen.

GB wil op termijn het gebruik bevorderen van gerecycleerde materialen.

Doordat het accent nu meer op voorkoming van afval ligt (minder verpakkingen, gebruik van gerecycleerde materialen,...), vermindert ook de globale hoeveelheid grondstoffen.

Het gebruik van gerecycleerd materiaal voor de nieuwe fles van de GB-limonade is een mooi voorbeeld van afvalvoorkoming, dat op praktische wijze het nut van recyclage aantoont. GB-flessen: herbruikbaar, recyclebaar, gerecycleerd,... Aan u de keuze.

Tot ziens,

Geneviève Bruynseels
Milieuverantwoordelijke GB

Mocht u na het lezen van deze informatie nog vragen hebben, wendt u zich dan tot de Milieufdeling van GB, Olympiadenlaan 20, 1140 Brussel.

Tel.: 02/729.25.07

Verpakkingen: nieuw bij GB

Herbruikbaar, recyclebaar of... gerecycleerd?

Naast plastic flessen die eenmalig worden gebruikt maar kunnen worden gerecycleerd, biedt GB nu al sinds twee jaar flessen van 1,5 liter aan, die hergebruikt kunnen worden en waarvoor u statiegeld krijgt (GB Cola, GB Citroen en Sinaasappel-limonade van GB).

Vanaf nu zijn deze limonades en nog enkele nieuwe mineraalwaters eveneens in gerecycleerde PET-flessen te verkrijgen.

RECYCLEERBARE FLES:

Fles van lichte PET

- etiket rond fles als een wikkel
- per zes

Eenmaal leeg, brengt u de flessen naar het containerpark of zet u ze bij het afval dat selectief wordt opgehaald (blauwe zak).

HERBRUIKBARE FLES MET STATIEGELD:

Fles van stevige PET, waardoor ze meermaals kan worden gebruikt

- het etiket zit niet volledig rond de fles
- een logo vermeldt het statiegeld: 20 frank
- in pakken van zes flessen, met in het midden een handvat

Deze flessen worden uitsluitend voor limonades gemaakt. Doe er dus nooit andere vloeistoffen in!

GERECYCLEERDE FLES:

PET-fles die 25 % gerecycleerd materiaal bevat

- etiket rond fles
- per vier; op dit ogenblik flessen van 50 cl

Deze nieuwe fles bevat 25 % gerecycleerd materiaal en voldoet volledig aan de gezondheidsnormen. Zij beïnvloedt geenszins de kwaliteit van het product.

WAT IS PET ?

Polyethyleentereftalaat of PET is een kunststof die vaak wordt gebruikt voor het maken van flessen voor water en frisdranken.

In gerecycleerde vorm wordt PET vaak als vezel gebruikt voor het opvullen van anoraks en kussens, poetsgerei, kunststofdelen van wagens, enz...

Het gerecycleerde materiaal kan nu ook worden aangewend bij het aanmaken van nieuwe PET-flessen.

RECYCLEERBARE, GERECYCLEERDE OF HERBRUIKBARE FLESSEN: DRIE OPLOSSINGEN OP MAAT. AAN U DE KEUZE...

Recyclebaar, gerecycleerd of herbruikbaar, het zijn drie vormen van milieuvriendelijke verpakkingen die getuigen van de wil van GB om mee te helpen aan een beter afvalbeleid.

GB is een actief lid van Fost Plus, dat in België de meeste producenten, gebruikers en verdelers groepeerd. Fost Plus verzekert tegen het jaar 2000 de ganse inzameling, het sorteren en het recycleren van de meeste huishoudelijke verpakkingen in België.